

1 Lokalförsörjningsplan 2007 (reviderad)

1	Lokalförsörjningsplan 2007 (reviderad)	1
2	Inledning och sammanfattning	2
	Ekonomi	2
	Slutsatser	3
	Läsanvisningar	4
3	Förskola	4
3.1	Kommentarer till lokalsammanställningen i bilagan	5
3.2	Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler	5
3.3	Förändringar i lokalbeståndet	5
3.4	Kostnadsutveckling	5
3.5	Beräknat bidrag för förskolor med hög hyra	5
4	Grundskola/skolbarnomsorg	6
4.1	Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga	6
4.2	Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler	6
	Västerort	8
	Innerstad	10
	Söderort	12
4.3	Förändringar i lokalbeståndet	14
	Västerort	14
	Innerstad	18
	Söderort	20
4.4	Kostnadsutveckling	25
5	Gymnasieskola	25
5.1	Kommentarer till lokalsammanställningen i bilagan	26
5.2	Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler	26
5.3	Förändringar i lokalbeståndet	31
5.4	Kostnadsutveckling	32
6	Vuxenutbildning	32
6.1	Kommentarer till lokalsammanställningen redovisad i bilaga	33
6.2	Kommentarer till befolkningsprognosen och andra faktorer som påverkar lokalbehovet	33
6.3	Förändringar i lokalbeståndet	33
6.4	Kostnadsutveckling	34
7	Äldreomsorg (ej aktuell)	34
8	Administrativa lokaler	34
8.1	Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga	34
8.2	Förändringar i lokalbeståndet	34
8.3	Kostnadsutveckling (se 8.2)	35
9	Övriga lokaler	35
9.1	Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga	35
10	Sammanfattande synpunkter (se även inledning)	35
10.1	Större investeringar	35
10.2	Övergripande och samlad bedömning av nämndens nuvarande lokaler i relation till behov och ekonomi	35
10.3	Samlad bedömning av kommande förändringar i lokalbehovet, med hänsyn till befolkningsutvecklingen och annat som påverkar	36
10.4	Sammanfattning av planerade förändringar i lokalbeståndet och strategin för detta	36
10.5	Långsiktig och översiktlig bedömning av lokalkostnadernas utveckling över tiden	36
10.6	Övrigt	37
	Referensgruppen för skollokaler	37

2 Inledning och sammanfattning

Lokalförsörjningsplanen (LFP) är ett verktyg för att staden på lokal och central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler, och den utgör ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Målet är att skapa en lokalplanering med ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler där ytan hela tiden anpassas till antalet elever. Planen ska användas som underlag för att anpassa hur mycket lokaler som behövs och för vilka ändamål samt för att underlätta omstruktureringar. För kommunala skolor är elevers sökmönster och etablering av friskolor osäkerhetsfaktorer som påverkar elevunderlaget. LFP bygger på USK:s elevantalsprognoser och befolkningsprognos. Prognoserna tar begränsad hänsyn till dessa osäkerhetsfaktorer, vilket även leder till osäkerhet i lokalplaneringen.

Totalt omfattar skola och skolbarnomsorg 503 hyresobjekt med en årshyra om 1 397 mnkr. Ytan uppgår till 9,2 miljoner kvadratmeter. Den genomsnittliga hyran per kvadratmeter är ca 070 kr. Därutöver har nämnden lokaler för enskilt driven förskola och administrativa lokaler.

Förvaltningens ambition är att redovisa en helhetsbedömning utifrån att nå ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat och få kännedom om var pengar kan frigöras. Materialet i LFP bygger i huvudsak på det material som stadsdelsförvaltningarna respektive utbildningsförvaltningen redovisat i VP 07. Förvaltningen är medveten om att det kan vara oklart om det är utbildningsförvaltningen eller stadsdelsförvaltningar som står bakom materialet. Först i VP 08 kommer det att klart framgå vad som är utbildningsförvaltningens planering. Samtliga tabeller bygger på underlag från Utrednings- och statistikkontoret, USK. I april 2007 redovisade Solving Bohlin & Strömberg en utredning "Lokaleffektivisering av grundskolan - en analys av elevantalsutvecklingen och skolornas lokalkapacitet" (beställare: SLK). Rapporten har kartlagt lokalkapaciteten i Stockholms grundskolor och konstaterar att det finns en överkapacitet. I de fall uppgifter eller kommentarer har hämtats från rapporten är det angivet. Rapporten har inte tagit hänsyn till de samordningsfördelar som kan uppstå mellan grund- och gymnasieskolor. Under hösten kommer utredningen att kompletteras med en fördjupad ekonomisk analys och uppgifter bl a elevers sökmönster och skolors attraktivitet. I det fortsatta arbetet ingår även att göra en djupare analys av samverkansmöjligheter mellan grundskola och gymnasieskola.

Ekonomi

I VP 07 beräknades besparingarna p.g.a. avveckling av grundskolelokaler till 12,2 mnkr 2007 förutsatt att fastighetsägare accepterar ett förtida frånträde, samt ytterligare 15,2 mnkr 2008. I dagsläget bedöms besparingen till minst 6,1 mnkr 2007 och omfattar då avveckling av Dalskolan och Västbodaskolan. Besparingen kan komma att öka då stadsdelsförvaltningar kan behålla lokaler för att möjliggöra omställning till förskola. Besparingen hösten 2008 bedöms däremot vara högre än vad som har prognostiserats, men förutsätter att även uteblivna investeringar tillgodoräknas.

SLK:s utredning visar på en besparingspotential exklusive omställningskostnader på ca 50 mnkr i hyreskostnad per helår och 12 mnkr i utebliven hyreshöjning p g a ombyggnadsbehov vid skolor som avvecklas. Om hänsyn även tas till besparingar i form av utebliven nybyggnation så ökar besparingen till ca 100 mnkr. Nämnden föreslås besluta att förvaltningen ges i uppdrag att utifrån redovisad inriktning analysera och komplettera stadsledningskontorets utredning "Lokaleffektivitet i grundskolan" och att inför verksamhetsplan för 2008 föreslå lokalavveckling och utebliven nyproduktion m.m. som över tid motsvarar minskningar i driftskostnad om ca 100 mnkr.

Av pågående och planerade projekt i grundskolor står nya skolor för 50 %, kök och matsalar för 24 % och övrigt för 26 %. Uppdelat per område inom staden står västerort för 67 % av aktuella projekt, innerstaden för 7 % och söderort för 26 %. En betydande besparingspotential ligger i att undvika nyetablering av skolor. Samverkan mellan grund- och gymnasieskola är därför avgörande för att långsiktigt sänka skolans lokalkostnader. Ombyggnation som inte är orsakad av myndighetsförelägganden eller behov av kapacitetsökning undviks i möjligaste mån.

I bilagan ”redovisning skola för skola” redovisas aktuella projekt. Investeringsvolymen uppgår till 954,4 mnkr eller ca 95 mnkr i höjd hyra. Projekten består till stor del av ombyggnation och kök och matsal som initieras inför myndighetspåpekanden eller förelägganden, tillgänglighetsåtgärder som initieras genom krav i bygglov i samband med större ombyggnationer och i flertalet fall ventilationsombyggnader. Därutöver förekommer även förslag till ombyggnad p g a ambitionshöjning/bristande standard eller med anledning av ändrad årskursindelning. Förvaltningens uppfattning är att all planering för den sistnämnda gruppen av åtgärder ska avbrytas. Undantag medges däremot för åtgärder som möjliggör annan lokalavveckling eller som förbättrar kapacitetsutnyttjandet. Projekten kommenteras under respektive skola.

För gymnasielokaler och vuxenutbildning har motsvarande resonemang förts kring hur många skollokaler som kan avvecklas fr.o.m. 2007. Fem lokaler kan lämnas helt eller delvis under 2007 vilket medför en besparing brutto på 4,3 mnkr 2007 och ytterligare 8,5 mnkr 2008 respektive 2009. Tillsammans med kostnader för investeringar, rak amortering, viss nyförhyrning m.m. medför det en nettobesparing på 10,5 mnkr för 2007 exklusive hyresintäkter. Osäkerhet råder däremot kring den slutliga hyra för Stockholms transport- och fordonsgymnasium. Avvecklingen av Bernadotte gymnasiums lokal kan innebära en kompletterande nyförhyrning. För 2008 beräknas en ökad hyreskostnad om 4,2 mnkr för att under 2009 minska med 10,5 mnkr. Kostnadsökningen 2008 är orsakad av helårseffekt för lokaler för Stockholms transport- och fordonsgymnasium och Globala gymnasiet samtidigt som enbart halvårseffekt uppnås genom avveckling av S:t Görans gymnasiums lokaler.

Slutsatser

Staden har i dagsläget en överkapacitet av skol- och skolbarnomsorgslokaler. Under de närmsta åren kommer antalet elever öka enligt elevantalsprognoserna. Fördelningen av såväl elever som lokaler med ledig kapacitet är ojämnt fördelat över staden. I några områden behöver skolor läggas ner. I nybyggnadsområden kan nya skollokaler komma att behöva byggas. Volymen av föreslagna ny- om- och tillbyggnader från stadsdelsförvaltningarna är stor. Behovet av investeringar har olika orsaker men en trolig anledning till den stora volymen föreslagna projekt är frånvaron av ekonomiska incitament. De föreslagna åtgärderna ovan är därför orimliga. Utbildningsförvaltningen måste finna sätt att utnyttja lokalerna bättre, minska antalet ombyggnationer och förbättra samverkansklimatet mellan olika skolor avseende utnyttjandet av lokalresurser. För rena nybyggnadsprojekt bör utbildningsförvaltningen undersöka möjligheterna att exempelvis bilda samverkansavtal med andra kommuner. Utnyttjandet av köksresurser bör ses över, staden har en stor överkapacitet för tillagning av skolmat (och övrig mat) och många föreslagna projekt gäller upprustning av kök. Ombyggnationer som inte är orsakade av myndighetsförelägganden eller behov av kapacitetsökning undviks i möjligaste mån.

Av SLK:s utredning framgår att det finns en tydlig överkapacitet i vissa områden. Detta gäller främst Rinkeby, Kista och Farsta. Kapacitet för grundskolor kommer bli att avvecklas i Rinkeby och Kista. Inriktningen är inte att avveckla skolor i innerstan eller skolor med högt söktryck, däremot kan skolor få ändrat innehåll på att lokaler kommer bättre till användning för annan skolverksamhet. Västbodaskolan har avvecklats av Farsta stadsdelsnämnd och ingår ej i lokalförsörjningsplanen och den fortsatta översynen. Inte heller Dalskolan ingår i den fortsatta översynen då Dalskolan föreslås avvecklas.

Inriktningen är att ta tillvara kapaciteten i gymnasieskolor med lågt kapacitetsutnyttjande genom att komplettera eller ersätta verksamheten med grundskola. Sådana förändringar ska även genomföras i områden där behovet av ökad kapacitet inom grundskolan är stort och för att undvika investeringar i nya grundskolor. Gymnasieverksamheten kommer successivt att ses över i Tensta gymnasium, Högländsskolan och Spånga gymnasium för att överensstamma med behovet av både grundskola och gymnasieskola. Brännkyrka gymnasium används över tid för att möta behovet av grundskolelokaler på grund av bostadsbyggnation i Liljeholmen. Även andra gymnasieskolor kan komma att ingå i översynen.

Den fortsatta översynen under 2007 omfattar såväl analys av utredningen som komplettering med ytterligare beslutsunderlag. Utredningen ska kompletteras ekonomiska analyser, konsekvensbeskrivningar, redovisning av elevers sökmönster och skolors resultat. Beslut om avveckling hösten 2008 fattas i VP 08, men kan komma att aktualiseras tidigare i de fall nämnden tvingas ta ställning till byggnadsåtgärder.

Läsanvisningar

Uppbyggnaden i LFP bygger på anvisningar¹ från stadsledningskontoret. Kapitel 5 som enligt anvisningarna ska behandla Omsorg om psykiskt och fysiskt funktionshindrade kommer här att handla om vuxenutbildningen. Kapitel 6 som handlar om Äldreomsorg utgår. Övriga rubriker som inte har någon tillhörande text har strukits. Under varje kapitel staden delats i tre delar, västerort, innerstad och söderort. Under varje område redovisas respektive avlämnande stadsdelsförvaltning.

Till LFP:n hör flera bilagor varav "Lokaleffektivisering av grundskolan – en analys av elevutvecklingen och skolornas lokalkapacitet", "Befolkningsprognos 2006 för perioden 2006-2015" samt bilagan "Redovisning skola för skola" får sägas vara de viktigaste. Övriga bilagor är GLAS. För en djupare genomgång av stadens utbud av skolor, elevutveckling, elevströmmar och lokalförändringar bör bilagorna läsas parallellt med LFP:n.

3 Förskola

Stadsdelsförvaltningar kommer att driva förskolor i flera skolor där utbildningsförvaltningen är förstahandshyresgäst. I de fall lokaler är avskiljbara tecknas förstahandskontrakt mellan stadsdelsförvaltningen (förskolan) och SISAB.

Därutöver har utbildningsförvaltningen sedan tidigare ett 70-tal lokaler som hyrs ut till enskilt drivna förskolor i andra hand. Inriktningen är att andrahandsuthyrningen ska överföras till fastighets- och saluhallskontoret och att beslut om överförandet fattas i budget 08.

¹ Anvisningar för Lokalförsörjningsplan samt vissa lokalfrågor med anledning av organisationsförändringar 2007. Dnr 112/4375/2006

3.1 Kommentarer till lokalsammanställningen i bilagan

Sammanställningen omfattar endast förskolelokaler som hyrs ut till enskilt drivna förskolor i enskild regi.

När stadsdelsförvaltningarna har gemensamma ytor med skolor i utbildningsförvaltningens lokaler, samnyttjande, behåller den största hyresgästen kontraktet och hyr ut i andrahand till den andra. Dessa lokaler redovisas som grundskola.

3.2 Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler

Befolkningsprognosen är inte användbar för att bedöma andrahandsuthyrningens omfattning. Den enskilt viktigaste faktorn vad gäller andrahandsuthyrning är sannolikt i vilken omfattning hyresavtal kommer att tecknas direkt mellan förskola och fastighetsägare i samband med avknoppning. Förvaltningens uppfattning är att staden bör verka för att avtal tecknas direkt mellan fastighetsägare och enskilda förskolor. Orsaken till detta är framför allt att mellanledet i form av Stockholms Stad som andrahandsuthyrare skapar otydlighet i relationen till fastighetsägaren.

Utbildningsförvaltningen bedömer att behovet av förskollokaler i skola kommer att öka. En bidragande orsak är höga byggkostnader. Förvaltningen ser positivt på samnyttjande skollokaler och vissa projekt kommenteras i bilagan "Skola för skola". Idag saknas skolorna ekonomiska incitament för att lämna lokaler till stadsdelsförvaltningarna, vilket kan försvåra ett samutnyttjande.

3.3 Förändringar i lokalbeståndet

Se 3.2

3.4 Kostnadsutveckling

Andrahandsuthyrningen till enskilt driven verksamhet är nollbudgeterad och bidrag för underskott söks hos kommunstyrelsen. Underskottet bedöms 2007 uppgå till ca 0,6-0,9 exkl bidrag för hög hyra. Utbildningsförvaltningen har ännu inte kunskap om i vilken omfattning lokaler kommer att hyras ut till stadsdelsförvaltningarna.

3.5 Beräknat bidrag för förskolor med hög hyra

För förskolor med hyror som överskrider 1 664 kronor per kvadratmeter utgår bidrag med 50 % av den del av hyran som överskrider taket. 19 av förvaltningens förskolelokaler bedöms vara berättigade till bidrag för hög hyra. Sedan 2006 söker dessa förskolor bidrag på samma sätt som enskilt drivna förskolor med egna förstahandsavtal. Bidrag för hög hyra redovisas i T2. Stadsdelsförvaltningarna söker bidrag för höga hyror för kommunala förskolor.

4 Grundskola/skolbarnomsorg

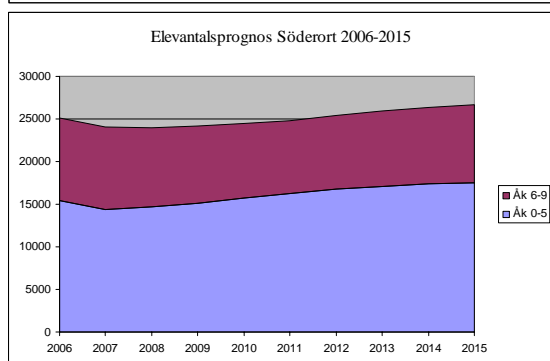
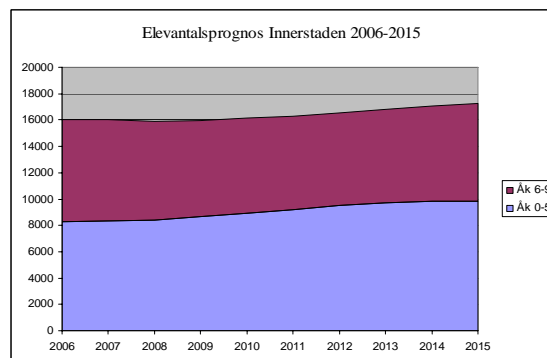
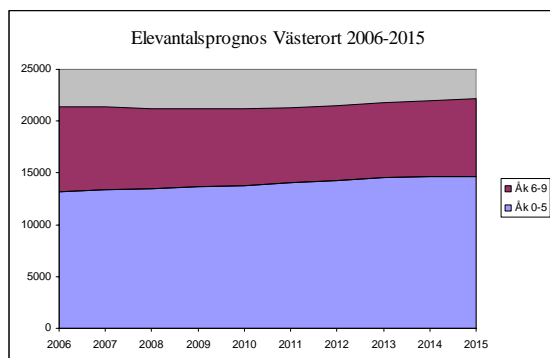
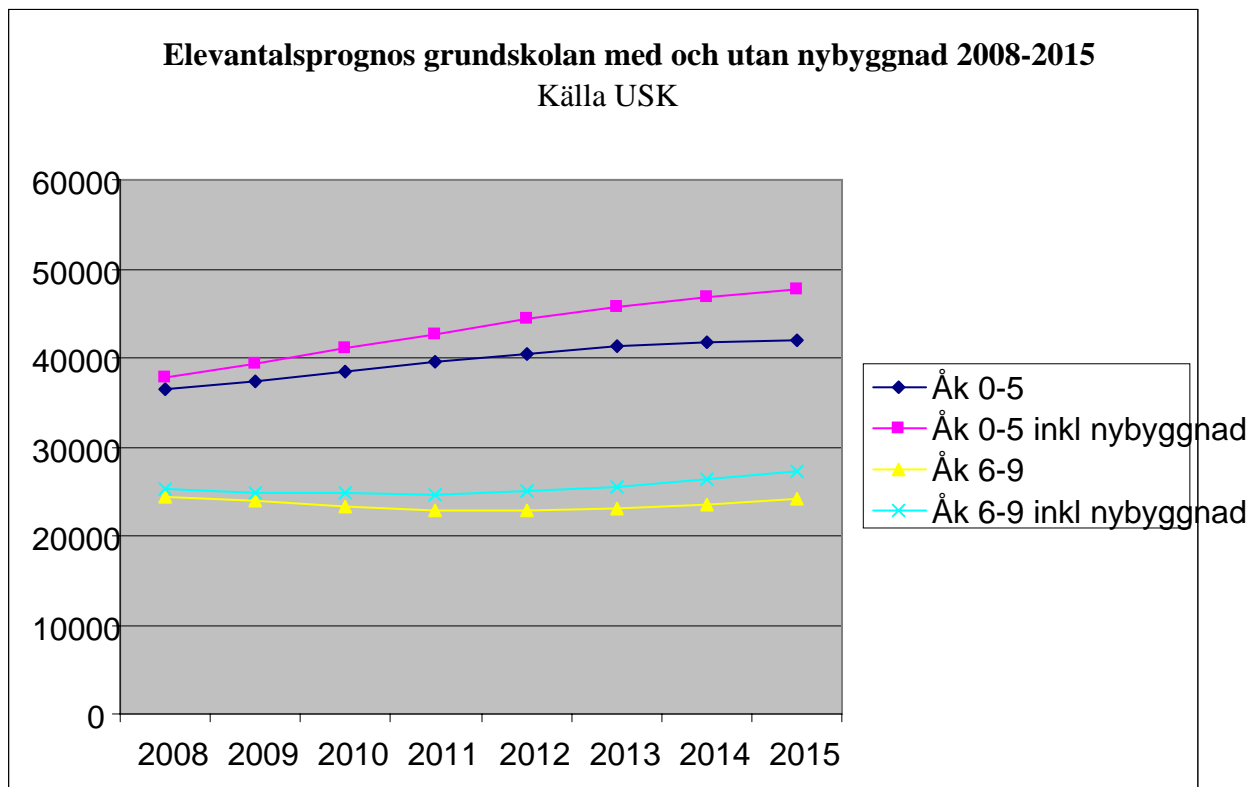
4.1 Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga

Grundskolelokaler omfattar alla lokaler som registrerats som skolor i stadens lokalhanteringssystem GLAS, exkl gymnasieskola och vuxenutbildning. Under den fortsatta överföringsprocessen kommer viss korrigering att ske då stadsdelarna antas behålla vissa lokaler för förskola.

4.2 Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler

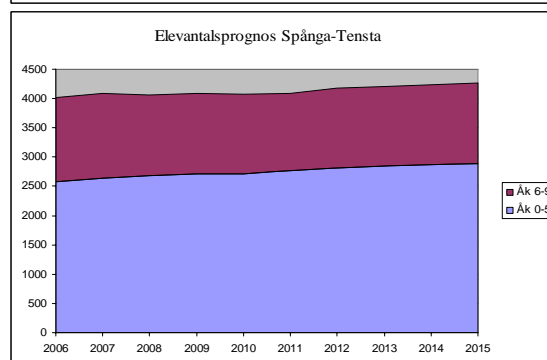
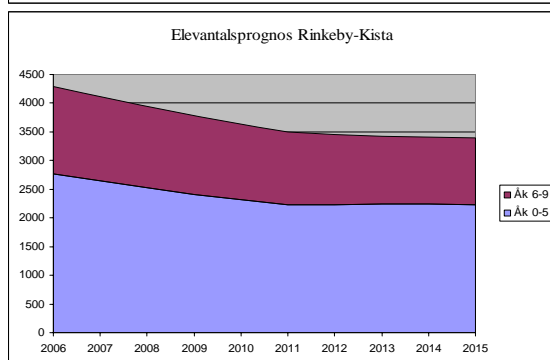
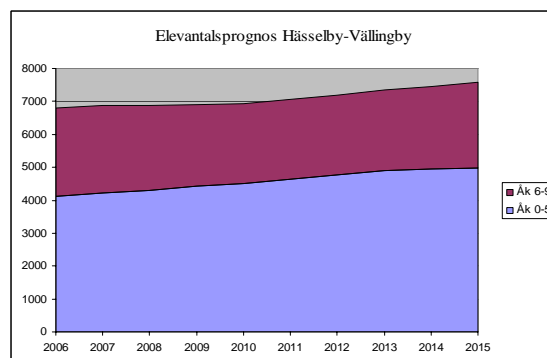
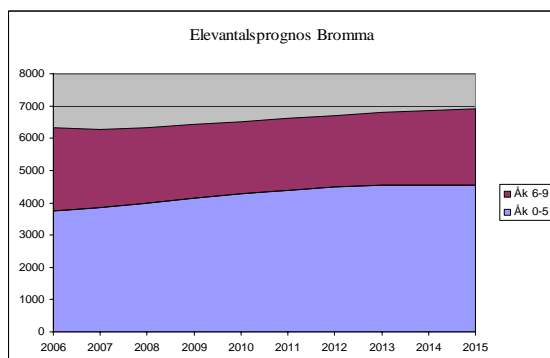
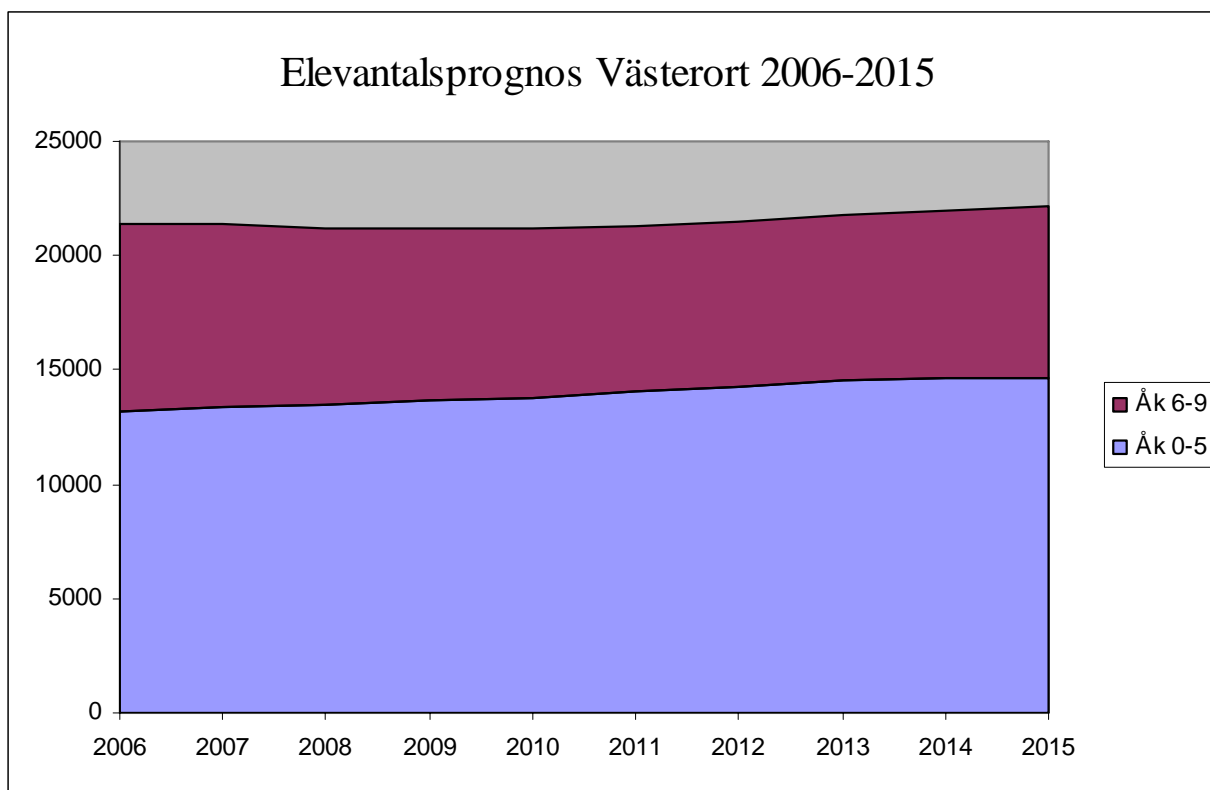
De elevantalsprognoser som redovisas nedan är framtagna av USK. I de fall stor nybyggnation förekommer i ett område förmodas prognoserna inte vara helt rättvisande. Vanligtvis underestimeras antalet barn i lägre åldrar. I vissa fall har stadsdelarna beställt specialprognoser. Befolkningsprognosen redovisas i bilaga och nedan fördelat på hela staden, innerstaden, västerort och söderort.

Hela staden

Elevantalsprognosen för hela staden visar på en successiv ökning av antalet barn i de lägre årskurserna 0-5 med knappt 10.000 elever under perioden. Antalet elever i åk 6-9 minskar något de närmaste åren för att i slutet av perioden vara ca 2.000 fler elever än idag.

Västerort

Antalet elever i åk 6-9 minskar de närmaste åren med närmare 1.000 elever för att sedan sakta öka igen. Totalt under perioden sker dock en minskning med ca 700 elever. Eleverna i åk 0-5 ökar sakta under hela prognosperioden med ca 1.500 elever.

Bromma

För de äldre skolåldrarna 13-15 sker under några år en viss minskning för att efter 2009 åter öka. USK har tidigare underskattat prognosen för barnantalsutvecklingen i Bromma och en uppräkningskommer därför att ske i 2007 års prognos. Etableringen av två fristående skolor i skolåren 6-9 de senaste två åren har totalt sett inte inneburit minskat elevantal för de kommunala grundskolorna i Bromma. Lokalt har dock Abrahamsbergsskolan och Södra Ängby skola tappat elever. På sikt bedöms de fristående skolornas elevplatser i skolåren 6-9 utgöra ett nödvändigt tillskott för att kunna möta effekterna av det omfattande bostadsbyggandet i Bromma. Idag tar de fristående skolorna i huvudsak in elever från områden utanför Bromma.

Hässelby-Vällingby

Totalt förväntas antalet grundskoleelever öka med ca 900 individer. Högstadiееleverna i åldern 13-15 år kommer att minska med ca 300 elever under perioden medan övriga elever kommer att öka med ca 1 026 elever. Enligt "Lokaleffektivisering av grundskolan" kommer en stor elevantalsökning ske vid vissa skolor, t ex Björnbodaskolan, Malteholmsskolan och Sörgårdsskolan medan en större minskning sker i Vinstgårdsskolan. En stor nybyggnation sker i Hässelby-Vällingby under planperioden, främst i Lövsta Allé.

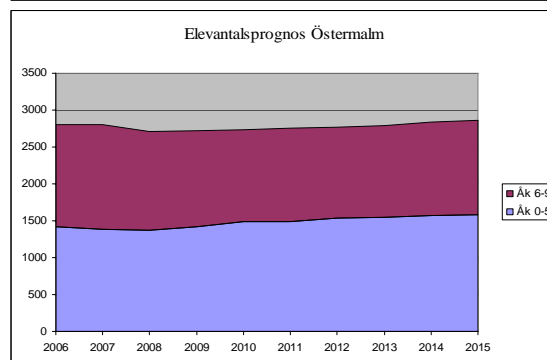
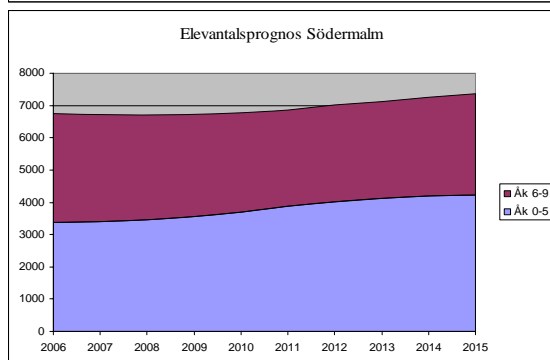
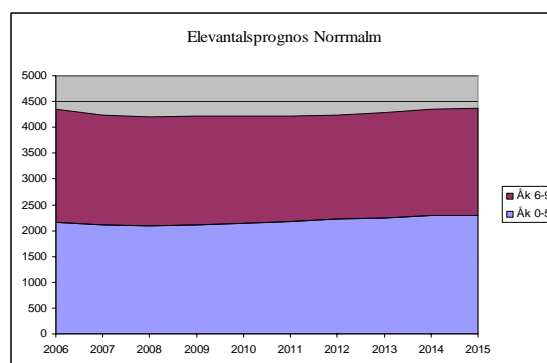
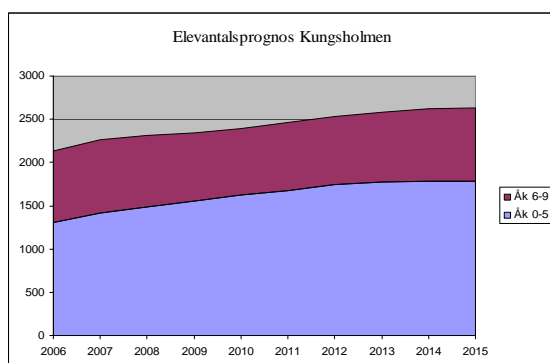
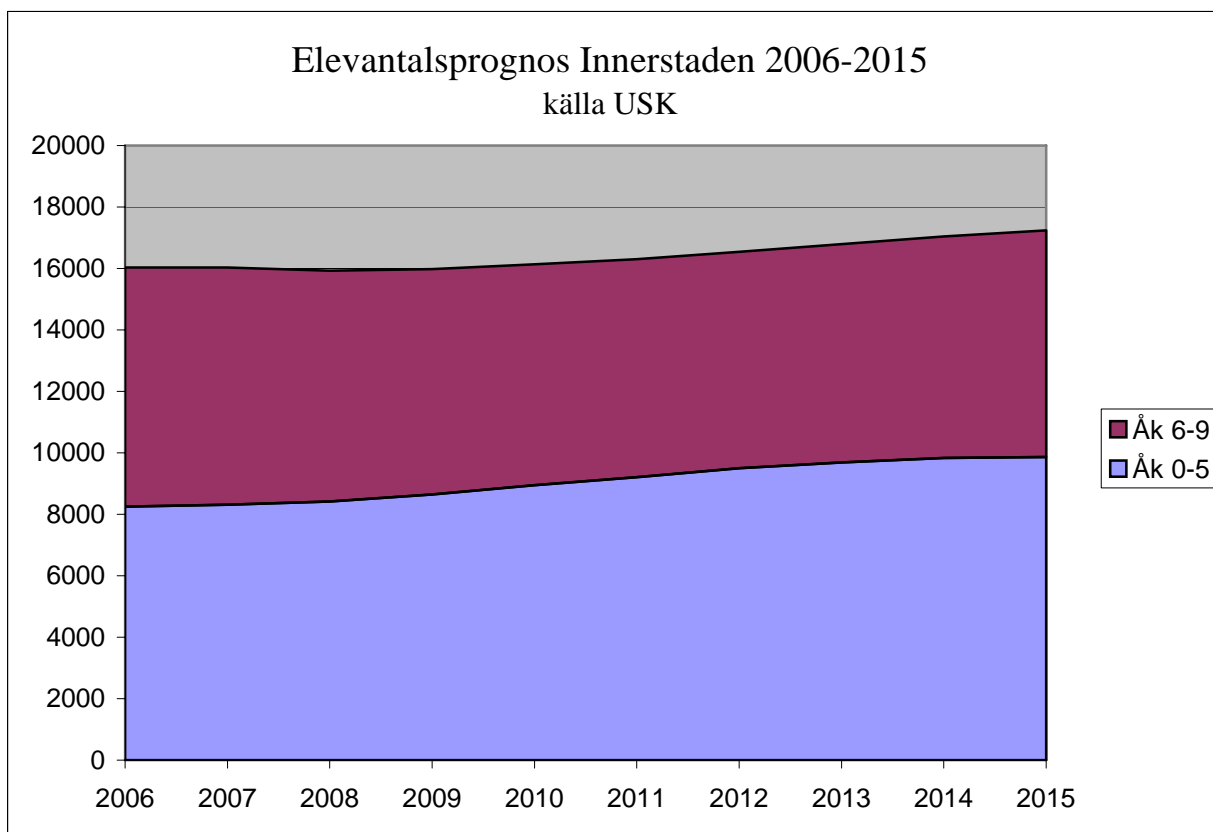
Kista-Rinkeby

Prognosen för elevantalsutvecklingen i Rinkeby-Kista pekar mot en kraftig minskning, ca 21 %. I rapporten "Lokaleffektivisering av grundskolan" visar prognosen på att alla skolor utom en, Stenhagsskolan har en tvåsiffrig procentuell minskning av antalet elever fram till år 2015. I prognosen finns dock inte Kista-Rinkebys betydande mottagning av flyktingar med. En annan svårbedömd variabel är antalet barn till gästarbetare. I Akalla och Husby finns stor ledig kapacitet. Stadsdelsförvaltningen skriver att elevantalet minskar med 17,5 % (595 barn) under perioden samt att ett stort antal elever söker sig till innerstaden och fristående skolor. Att effektivisera av lokalutnyttjandet genom nedläggning av någon skola är därför nödvändigt.

Spånga-Tensta

Elevantalet i Spånga-Tensta stadsdelsområde förväntas öka med 6 % under prognosperioden. Det är främst barn i åk 0-5 som ökar. I "Lokaleffektivisering av grundskolan" redovisas stora skillnader i förväntat antal elever per skola. I Tensta sjunker t ex antalet grundskolebarn med drygt 500 elever, i huvudsak i åk 0-5. I Bromsten sker en ökning med knappt 100 elever, i Sundby/Flysta med 320 elever, samt 230 elever i Solhem. Totalt sett bedömer stadsdelsförvaltningen en viss överkapacitet. Dessutom finns möjligheter att utnyttja ledig kapacitet i Spånga och Tensta gymnasium för grundskolans räkning. Med viss förändring av upptagningsområden kan vissa Solhemsbarn ges plats i närbelägna Vinsta eller Nälsta. Dessa två skolor har idag ledig kapacitet.

Innerstad

Antalet elever i innerstan ökar under hela prognosperioden med ca 1200 elever från år 2007 till år 2015. Antalet elever i åk 6-9 minskar med 4,5 % under perioden 2007-2015 medan antalet elever i åk 0-6 ökar med 18,7 % under samma period.

Kungsholmen

Prognosen för skolbarn är relativt osäker, särskilt i den senare delen av prognosperioden. Idag finns viss överkapacitet inom den kommunala grundskolan på Kungsholmen. Enligt rapporten "Lokaleffektivisering av grundskolan" kommer antalet elever öka med 24 % under prognosperioden på grund av nybyggnation. Ökningen sker relativt sakta under perioden.

Norrmalm

Kapaciteten i skolorna håller på att anpassas till 3 380 platser för att möta ett minskande elevunderlag. Elevantalet i Adolf Fredriks Musikklasser beräknas vara konstant cirka 1 090 elever. Höstterminen 2006 var 4 373 elever inskrivna i Norrmalms grundskolor. Det är 150 elever fler än USK:s elevantalsprognos från år 2005. I huvudsak beror det på att ytterstadselever tillkommit.

I den översiktsplan som tas fram för Norra Stationsområdet planeras för minst två nya grundskolor.

Södermalm

Enligt befolkningsprognosen fortsätter antalet grundskolebarn (6-15 år) på östra Södermalm att långsamt minska fram t.o.m. år 2009 varefter antalet ökar. Eftersom de externa fritidslokalerna för Katarina Södra skola har avvecklats och den externa lokalen för Sofia skolas förskoleklasser kommer att övergå till förskoleverksamhet anser stadsdelsförvaltningen att lokalnyttjandet effektiviserats och motsvarar behoven.

I nybyggnadsområdet Södra Hammarbyhamnen visar prognoserna på en ökning av antalet grundskolebarn med ca 400 fram till och med år 2009. För år 2007 beräknas en ökning med ca 130 barn. Sjöstadsskolan togs i bruk i månadsskiftet november/december. Tillsammans med de fristående skolorna Basanders och Vikströmska balanseras därmed behovet av lokaler för grundskola i Södra Hammarbyhamnen.

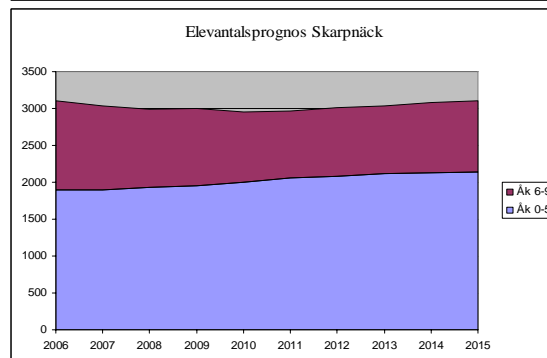
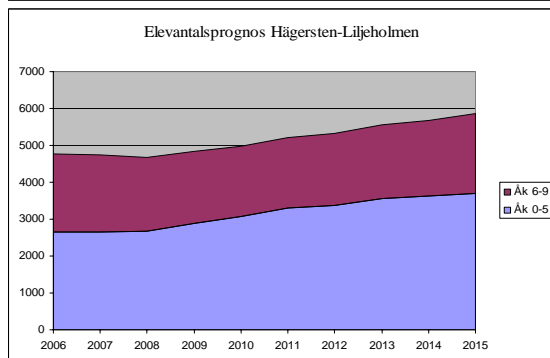
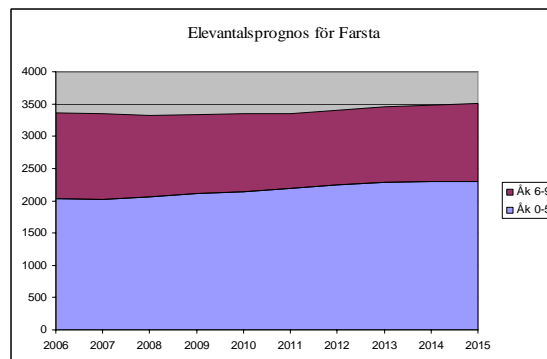
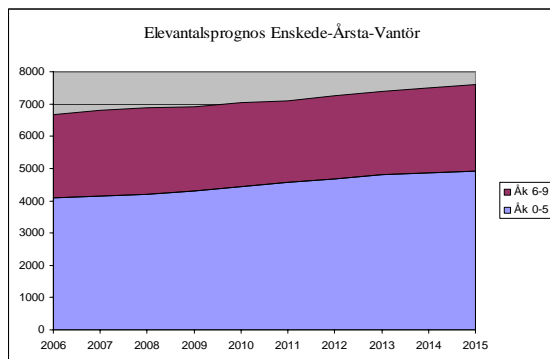
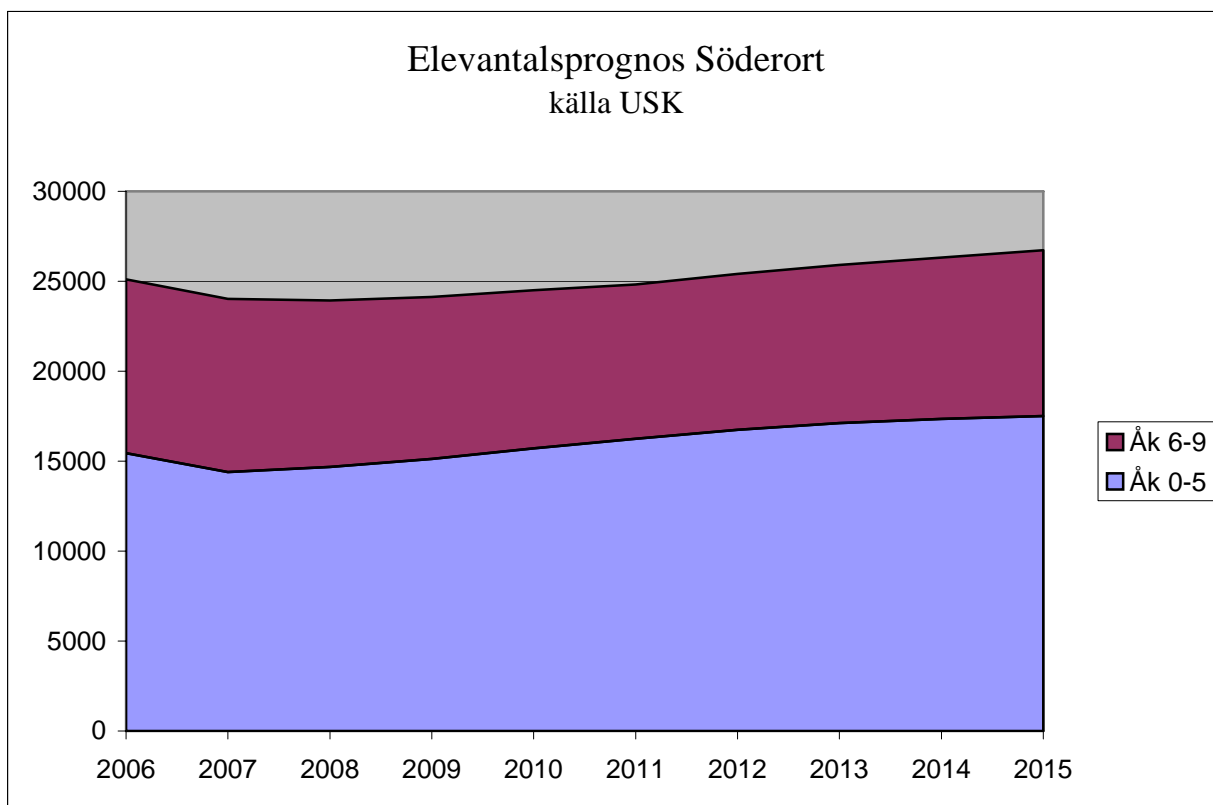
På sydsidan av Södermalm kommer antalet skolbarn att minska till och med år 2012 men blir sedan fler. Stadsdelsförvaltningen har inlett ett samarbete med Liljeholmen om att ta emot elever i de högre skolåren.

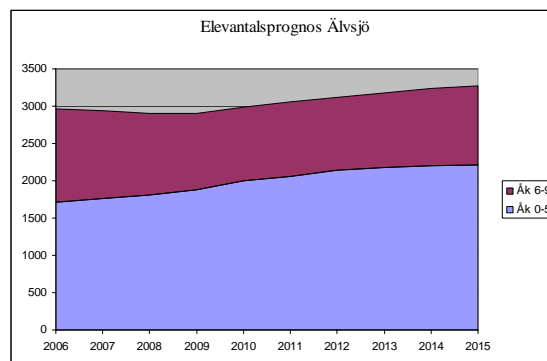
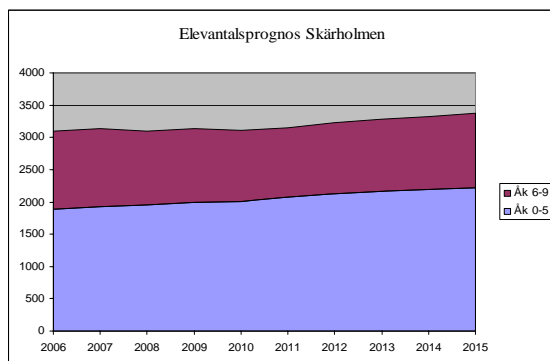
Totalt för Södermalm innebär det att antalet barn i åk 0-5 ökar med 25 % under prognosperioden och antalet barn i åk 6-9 minskar med 7 %. Ökningen för hela stadsdelen blir 9 % under perioden. Äsö grundskola förväntas minska elevantalet med 24 % under perioden medan Sjöstadsskolan och Tullgårdsskolan förväntas ha mycket kraftiga ökning. Ungefär 20 % av 6 – 15 åringarna väljer att gå i en enskilt driven grundskola.

Östermalm

I dagsläget finns en viss överkapacitet i samtliga skolor. De närmaste åren minskar antalet skolbarn för att sedan öka, delvis på grund av nybyggnation i Norra Djurgårdsstaden. Nästan hälften av eleverna på Östermalm väljer fristående skolor.

Söderort

Totalt ökar antalet underlaget i åk 0-9 med 650 elever under perioden. Antalet elever i åk 0-5 ökar under hela prognosperioden medan antalet elever i åk 6-9 varierar mer. År 2015 är antalet elever i åk 6-9 4,7 % mindre än år 2007.

Enskede-Årsta-Vantör

Elevantalsprognosen visar att antalet elever i Enskede-Årsta-Vantör kommer att öka i slutet av prognosperioden. Stor nybyggnation av bostäder planeras. Det är främst antalet barn i de yngre åldrarna som ökar. För vissa skolor är förändringarna stora, exempelvis förväntas elevunderlaget till Ormkärrens-, Bandhags- och Årstaskolan öka kraftigt.

Farsta

Elevantalet prognostiseras öka med cirka 4 % fram till 2015. En relativt stor nyproduktion planeras i Farsta och ytterligare 530 elever förväntas till år 2015 enligt rapporten "Lokaleffektivisering i grundskolan". Skillnaderna mellan skolorna i området är stora, det sker såväl ökningarna som minskningar. Stadsdelsnämnden har beslutat lägga ner Västbodaskolan med anledning av betydande överkapacitet; ca 950 platser år 2006 och 800 platser år 2015. Dessa elever kommer till hösten att börja i Hästhags- och Kvickentorps skolor.

Hägersten-Liljeholmen

För åldersgruppen 6-12 år ökar elevunderlaget med drygt 1 200 barn fram till år 2014. En märkbar ökning sker från år 2008 och är störst i Liljeholmen/Årstadal och i Midsommarkransen/Västberga. För åldersgruppen 13-15 sker en mindre ökning varje år, totalt 200 ungdomar för hela perioden.

USK prognostiserar att antalet sexåringar kommer att öka från 230 till 380 barn under perioden. Under samma period beräknas eleverna i åldrarna 7-12 år öka från 1690 till 2120. I ålderssegmentet 13-15 år minskar underlaget från 930 elever år 2006 för att fyra år senare vara nere i 790 elever, därefter sker en ökning till 902 personer år 2015.

Skarpnäck

Elevunderlaget är relativt stabilt över perioden men åk 6-9 minskar något och åk 0-5 ökar. Elevens val gör att efterfrågan ökar ju närmare innerstaden skolan ligger. Hammarbyskolan och Björkhagens skola ligger därför nära kapacitetstaket medan Bagarmossens skola har plats för ytterligare 300 elever (ca 40% lediga platser).

Skärholmen

Enligt befolkningsprognosen sker en måttlig ökning av antalet elever (drygt 100). Elevantalsprognosen visar att antalet elever i åk 6-9 minskar med 6 %. Antalet elever i åk 0-5 ökar med 15 %. Totalt ökar antalet elever med 9 %. Nybyggnation planeras i stadsdelen och när den genomförs kan större förändringar ske. Alla skolor utom Bredängsskolan förväntas få ett ökat antal elever enligt rapporten "Lokaleffektivisering i grundskolan". Idag finns ledig kapacitet för att möta denna ökning.

Älvsjö

I Älvsjö finns en överkapacitet i skolår F-5 med 145 platser ht 2007. Platsöverskottet minskar därefter för att år 2011 bli till ett underskott. I skolår 6-9 uppgår platsöverskottet till 200 platser ht 2007. Platsöverskottet ökar därefter för att år 2011 uppgå till ca 390 platser. Åtgärder för lokaleffektivisering har därför påbörjats. Totalt finns en överkapacitet år 2007 med ca 350 platser som ökar till ca 420 platser år 2009. Därefter minskar överkapaciteten något. Variationen mellan de olika skolorna är stor. Den förväntade nybyggnationen är stor och i slutet av perioden förväntas ytterligare ca 370 barn gå i kommunala skolor enligt rapporten "Lokaleffektivisering i grundskolan".

4.3 Förändringar i lokalbeståndet

Utredningen "Lokaleffektivisering av grundskolan" har haft i uppdrag att utreda grundskolans lokaltillgångar i relation till elevantalsprognos och redovisa möjligheter till effektivisering. Utredningen har lämnat en rad förslag på objekt som utifrån elevantalsprognos och kapacitetsbedömning kan avvecklas. Farsta stadsdelsnämnd har beslutat att avveckla Västbodaskolan och Älvsjö stadsdelsförvaltning har beslutat att tomställa Dalskolan. Beslut om att avveckla Dalskolan fattas av Utbildningsnämnden. Ytterligare beslut fattas i VP 08, men kan komma att aktualiseras tidigare i det fall nämnden har att ta ställning till byggnadsåtgärder och myndighetsförelägganden.

Efterfrågan på S:t Örjans resurser är svårbedömda och därmed också bedömningen av lokalbehovet. Nu kommer in- och uthyrande förvaltning vara densamma och ambitionen är att lokalbehovet i ökad utsträckning ska kunna täckas genom lokaler i anslutning till grundskolor. På så vis möjliggörs samnyttjande av speciallokaler och matsal. I lokalsammanställningen redovisas vilka externa lokaler som bör avvecklas. Uppsägning sker i huvudsak i den takt hyresavtal löper ut.

Västerort

De största projekten i Västerort är om- och nybyggnaden av Södra Ängby skola samt av Söderbergaskolan/Beckombergaskolan. Tillsammans uppgår de till 273 mnkr och ökar årshyran med 23,8 mnkr per år.

Bromma

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om och tillbyggnader i Bromma

Skola	Åk	Projekt	Investering	Hyreskostnad	Kommentar
Abrahamsbergs-skolan	F-9	Best för genomförande	16,6	1,5	Ombyggnad kök
Alviksskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	28,0	2,5	Ombyggnad hus A

Blackebergsskolan		Best för genomförande	15,2	1,4	Ombyggnad kök och matsal
Höglandsskolan	F-9				Omstruktureringsförslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Nockebyhovsskolan	F-3	Produktion pågår	5,7	0,5	Nybyggnad kök och matsal
Slättsmedsskolan	F-5	Produktion pågår	22,6	2,1	Tillbyggnad
Söderbergaskola/ Beckomberga- skolan	F-5	Produktion pågår	174,0	14	Om- och nybyggnad
Södra Ängby skola	F-9	Produktion pågår	98,9	9,8	Om- och tillbyggnad för verksamhet
Ålstensskolan	F-5	Best proj för utredning och förlagshandling	9,5	1,0	Ombyggnad kök och matsal
Ålstensskolan	F-5	Best proj för utredning och förlagshandling	4,0	u.s.	Ombyggnad av gymnastik/ omklädningsrum
Ulvsundaskolan					Omstruktureringsförslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
SUMMA			374,5	32,8	

De största projekten i Bromma är om- och nybyggnaden av Söderberga/Beckombergaaskolan och om- och tillbyggnaden av Södra Ängby skola. Tillsammans kommer de två skolorna generera en hyra om 23,8 mnkr årligen.

Stadsbyggnadskontorets detaljplanearbete för nya bostäder i området Annedal med närliggande kvarter i Mariehäll fortskrider och flera olika planförslag på ca 1 000 lägenheter har redovisats för yttrande i stadsdelsnämnden. Pågående och totalt planerade bostäder i Mariehäll uppgår till ca 2 300 lägenheter som beräknas bli klara under åren 2008-2013. Utredning om behovet av en ny skola i Mariehäll pågår. Stadsdelsförvaltningen har fört diskussioner med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning om en ändring av skolpliktsbevakningsområdet.

Hässelby-Vällingby

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Hässelby-Vällingby stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyreskostnad	Kommentar
Grimstaskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	15,0	1,3	Tillgänglighet samt ventilation
Hässelbygårds- skolan	F-9	Best för genomförande	8,0	0,9	Ombyggnad kök och matsal
Hässelbygårds- skolan	F-9				Omstruktureringsförslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Loviselundsskolan	F-6	Best för genomförande	14,6	1,4	Ombyggnad kök och matsal
Nälstaskolan	F-6				Omstruktureringsförslag finns i "Lokaleffektivisering

					i grundskolan".
S:t Jacobi gymnasium					Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Smedhagsskolan	F-9	Produktion pågår	135,5	5,9	Nybyggnad
Sörgårdsskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Vinstaskolan	F-6	Best proj för utredning och förlagshandling	7,0	0,6	Ombyggnad kök och matsal
Vinstaskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Vällingbyskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	41,2	3,6	Nybyggnad kök och matsal
Vällingbyskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	11,0	0,8	Tillgänglighet samt ventilation
SUMMA			232,3	14,5	

Nyttillskott i lokalbeståndet kommer att ge utrymme för att öka kapaciteten med ytterligare 100 elevplatser då nybyggnaden av Smedhagsskolan står färdig. Kapaciteten blir då 8 190 utbildningsplatser i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen befarar att med anledning av åldern på skolbyggnaderna förväntas påpekanden från myndigheter i en omfattning som idag ej kan uppskattas. För brister i ventilationen har SISAB åtgärdsplan. Övriga brister gäller främst ventilation och tillgänglighet. Om samtliga projekt som stadsdelsförvaltningen beställt för projektering skulle genomföras skulle årshyran öka med 8,6 mnkr per år.

Rinkeby-Kista

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Rinkeby-Kista stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Akallaskolan	6-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Bredbyskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Dalhagsskolan	F-5				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Knutbyskolan			u.s.	u.s.	Uppbyggnad efter brand
Knutbyskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering

					i grundskolan”.
Kvarnbyskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Stenhagsskolan	F-5	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
SUMMA					

Ett genomförandebeslut om total ombyggnad av Akallaskolan har tagits av stadsdelsnämnden. Ursprungligt förslag har därefter setts över ytterligare en gång efter samråd med stadsledningskontoret. Investeringskostnaden har minskats med 20% ned till 80 mnkr. Fritidsgården förutsätts flyttas till andra lokaler. På grund av överföringen av grundskolorna och den striktare bedömningen av hyresmedgivanden kan Akallaskolans eventuella ombyggnad senareläggs. Vidare stoppas en omfattande ombyggnad av Stenhagsskolan med anledning av behov av en helt ny ventilationsanläggning samt ett sadeltak i stället för nu läckande platt tak.

Spånga-Tensta

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Spånga-Tensta stadsdelområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Bromstens skolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Elinborgsskolan	F-6	Best för genomförande	7,2	0,7	Ombyggnad kök och matsal
Hyllingeskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Solhemsskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Sundbyskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	9,0	0,9	Om- och tillbyggnad matsal, bibliotek m.m.
Sundbyskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Sundbyskolan	F-9	Produktion pågår	20,2	1,9	Om- och tillbyggnad av gymnastiksal
SUMMA			36,4	3,5	

Med anledning av den stora byggnationen i kv. Baltic i Mariehäll planerar Bromma stadsdelsförvaltning att uppföra en F-5 skola med inflyttning till HT-09. Beslut har tagits att vid denna tidpunkt dela skolplikansvaret med Bromma stadsdelsförvaltning, varvid år 6-9 skall höra till Sundby-skolan.

Stadsdelsförvaltningen anser att Hjulstaskolan har behov av en tillbyggnad för en ny idrottssal/samlingssal. Anledningen är bl.a. att befintliga salar är för trånga och har fel mått

för en högstadieskola samt den idrottsprofil som skolan har. Skolan vill också fokusera sig som en samlingspunkt för bostadsområdet för att bryta segregationen.

Två nya fristående skolor har startat de senaste åren varav en i stadsdelen och en i närbelägna Bromma. En konfessionell skola har också nyligen sökt tillstånd att starta i en kontorslokal i Lunda industriområde.

Innerstad

Det största projektet som pågår i innerstaden är saneringen och verksamhetsanpassningen av Adolf Fredriks musikklasser. Den största delen av kostnaden står SISAB för. Återstoden kommer medföra en hyreskostnad om 2,0 mnkr årligen.

Kungsholmen

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Kungsholmens stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Essingeskolan	F-5				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Ny skola Kristinebergs slott eller i annat område	F-5				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Stadshagsskolan	6-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Stadshagsskolan	6-9				Ombyggnad av kök och matsal
SUMMA					

Lindhagen kommer att etappvis bebyggas med kanske upp till 5100 lägenheter. Redan har några fastigheter färdigställt och från 2008 och framåt bedöms flera hundra lägenheter per år bli inflyttningsklara. Var i området skola ska lokaliseras är fortfarande olöst. Den volym som kan krävas bedöms för närvarande till närmare 1000 elever i år 0-6, vilket får stadsdelsförvaltningen att förorda två skolor. Kullskolan/Stefansskolan är det mest intressanta. En senare skola kan kanske placeras utmed S:t Göransgatan, invid Stadshagens IP. Merparten av de nytillkommande bostäderna byggs på den sydvästra sidan om Essingeleden och en skola på nuvarande SL-garagets tomt eller längre västerut ner mot Ulvsundasjön inom det kvarter som hittills utnyttjats för industriverksamhet är betydligt bättre lösningar och möjligheterna till skola där har studerats. Dessa två lägen har dock staden inte rådighet över.

Norrmalm

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Norrmalm stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Adolf Fredriks skola	4-9	Produktion pågår	24,9	2,0	Ombyggnad Miljö, ventilation och verksamhet
Karlbergsskolan					Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
SUMMA			24,9	2,0	

Den tillfälliga etableringen av Adolf Fredriks Musikklasser i f.d. Försvarshögskolans lokaler på Valhallavägen 117 upphör den 31 augusti 2007. Kostnaden för återställning av lokalerna, flytt etc., har bedömts till ca 3,9 mnkr. Den lokal i Kv. Skalmejblåsaren som f.n. är under uppförande planeras att under skoltid användas av Matteusskolan och under icke skoltid disponeras av fritidsenheten. Lokalen redovisas under skolor. Tillträde är beräknat till 4:e kvartalet 2007.

Södermalm

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Södermalm stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyses-kostnad	Kommentar
Högalidsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Högalidsskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	20,0	2,0	Ombyggnad kök, tillgänglighet
Katarina norra skola	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	4,5	0,5	Ombyggnad av kök
Sjöstadsskolan					Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Sofiaskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	4,0	u.s.	Ombyggnad för fritidshem
Åsö grundskola	7-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
SUMMA			28,5	2,5	

Sedan Sjöstadsskolan nu tagits i bruk planeras inte några förändringar i lokalbeståndet. Stadsdelsförvaltningen har beställt projektering för ett antal köksombyggnader som, om de godkänns skulle öka hyreskostanden med 2,5 mnkr årligen.

Östermalm

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Östermalm stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyses-kostnad	Kommentar
Engelbrektskolan		Best proj för utredning och förlagshandling	28,6	2,9	Ombyggnad etapp 2
Hjorthagsskolan					Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Östermalmsskolan		Best proj för utredning och förlagshandling	4,0	0,4	Ombyggnad för Lf-integrering
SUMMA			32,6	3,3	

I samarbete med Östermalmsskolan och utbildningsförvaltningen planeras för en integrering av skola/skolbarnsomsorg. Lokalen på Styrmanngatan 28 som idag används till skolbarnsomsorg lämnas och omvandlas till förskola. Den omdisponering och ombyggnad av skolan som krävs beräknas vara klar till höstterminen 2007. Ett genomförandeärende beräknas kunna presenteras för stadsdelsnämnden i mars 2007..

Söderort

Enskede-Årsta-Vantör

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyses-kostnad	Kommentar
Nytorpsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Rågsvedsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Skanskvarns-skolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Skanskvarns-skolan	F-6	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
Snösättraskolan	F-6	Best proj för utredning och förlagshandling	2,0	0,2	Ombyggnad av disk- och soprum
Årstaskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Östbergaskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
SUMMA			2,0	0,2	

I den nya bebyggelsen i kvarteret Åstorp, Blåsut, beräknas att antalet barn i åldern 6-12 år ökar. Första etappen beräknas ha byggts färdig under år 2007. Nytorpsskolan kan, med i stort sett bibehållna lokaler, ta emot det ökande antalet elever i området.

Den särskilda befolkningsprognosen som gjorts för de nya bostäderna i Årstastråket visar ett behov av 2-3 klasser per årskurs i grundskolan enligt stadsdelsförvaltningen.

En lokal för särskoleverksamhet brann ner på Trollesundsvägen 55 i december 2006. Under våren kommer stadsdelsförvaltningen att ha diskussioner med utbildningsförvaltningen och SISAB om den fortsatta planeringen för denna fastighet.

Farsta

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Fasta stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyses-kostnad	Kommentar
-------	---------	---------	-------------	---------------	-----------

Hästhagsskolan	1-6	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. i hus A & B
Hästhagsskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Hökarängsskolan	F-9	Pågår	12,3	1,0	Ombyggnad för verksamhet
Hökarängsskolan	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	13,0	1,3	Ombyggnad av kök och matsal
Hökarängsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Kvickentorps-skolan	7-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Magelungsskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Sandåkraskolan	F-6	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. i hus A, B & D
Västbodaskolan	F-6	Best proj för utredning och förlagshandling	8,0	0,8	Ombyggnad av kök och matsal
Västbodaskolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
SUMMA			33,3	3,1	

Vid Hökarängens skola pågår ombyggnad för verksamhetsanpassning. Hyreseffekten blir 1,0 mnkr årligen. Stadsdelsförvaltningen har beställt projektering för ombyggnation av kök, som om de godkänns medför investeringar om 21,0 mnkr och ökad hyreskostnad om 3,1 mnkr per år.

Hägersten-Liljeholmen

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Aspuddens skola	F-9	Best proj för utredning och förlagshandling	10,0	1,0	Ombyggnad av kök och matsal
Aspuddens skola	F-9	Produktion pågår	8,5	0,8	Integrerad fritidshem/ fritidsgård, nybyggnad
Aspuddens skola	F-9	Produktion pågår	5,4	0,3	Ombyggnad skolgård
Aspuddens skola	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Blommenbergs-	6-9				Omstrukturerings

skolan					förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Blommenbergs-skolan	6-9	Produktion pågår	13,9	1,5	Om- och tillbyggnad av kök och matsal
Ekenbergsskolan	F-5	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
Gröndalsskolan	F-5	Best proj för utredning och förlagshandling	10,0	0,9	Höjning av tak i hus E & F samt ventilation
Gröndalsskolan	F-5	Produktion pågår	4,0	0,2	Ombyggnad av kök och matsal
Gröndalsskolan	F-5	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus A
Mälarhöjdens skola		Best proj för utredning och förlagshandling	21,0	u.s.	Om- och tillbyggnad av kök och matsal
Västberga-skolan	F-9	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus A
Västertorps- skolan	F-6				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Västertorps-skolan		Produktion pågår	24,5	2,0	Ombyggnad för r verksamhet
Årstadalsskolan	F-5	Produktion pågår	65,9	6,3	Nybyggnad etapp 2
SUMMA			163,2	13,0	

Under 2007 påbörjas byggnationen av Årstadalsskolans etapp 2. Den nya byggnaden med kapacitet för 200 elever i årskurs F-5 kommer att stå klar till höstterminen 2008.

I Västertorps skola göras verksamhetsanpassningar och lösningar för flexibel användning av som både förskola och skola. Investeringen uppgår till 24,5 mnkr och hyreskostanden till 2,0 mnkr per år.

Blommensbergsskolans kök och matsal byggs om med början i januari 2007. Även Gröndalsskolans kök byggs om.

Stadsdelsförvaltningen och Mälarhöjdens skola har påbörjat en utredning tillsammans med fastighetsägaren SISAB angående en framtida utformning av Mälarhöjdens skolas kök och matsal. Skulle förändringen genomföras beräknas den kosta ca 21,0 mnkr. Ärendet presenterades för referensgruppen för skollokaler som uppmanade stadsdelsförvaltningen att inventera samtliga skolköksresurser och ta fram ett ärende med samtliga Mälarhöjdens skolas behov.

Skarpnäck

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Skarpnäck stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Bagarmossens skola	F-9				Omstrukturerings förslag finns i

					”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Brotorpsskolan	F-5				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Brotorpsskolan	F-5	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
Hammarby-skolan		Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus C
Tätorpsskolan		Best proj för utredning och förlagshandling	6,4	0,6	Ombyggnad kök
SUMMA			6,4	0,6	

Under 2006 beslutade stadsdelsnämnden att ta tillbaka uppsägningen av Tätorpsskolan och istället avveckla Bergholmsskolan. Genom att använda Tätorpsskolan som en 6-9 skola hoppas stadsdelsförvaltningen kunna vända elevströmmarna och få fler barn stanna i stadsdelområdet.

Utbildningsförvaltningen har tagit tillbaka varslet om uppsägning på delar av lokalerna i Bagarmossens skola.

De elever i år 9 som flyttar till Tätorpsskolan i samband med att Bergholmsskolan avvecklas ryms inte i skolbyggnaden under läsåret 07-08. Förvaltningen avser därför att anpassa lokaler i Kulturhuset i Skarpnäck för undervisning.

Stadsdelsförvaltningen kan konstatera att det finns för mycket skollokaler.

Skärholmen

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Skärholmen stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyres-kostnad	Kommentar
Bredängsskolan		Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
Bredängsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Ekholmsskolan	F-4				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Lillholmsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i ”Lokaleffektivisering i grundskolan”.
Lillholmsskolan/ Ekholmsskolan		Best proj för utredning och förlagshandling	25,0	1,8	Om- och nybyggnad av hus A och B samt ventilation
Lillholmsskolan/ Ekholmsskolan		Best proj för utredning och	10,1	1,0	Ombyggnad kök och matsal

		förlagshandling			
Slättgårdsskolan		Best proj för utredning och förlagshandling	u.s.	u.s.	Uppbyggnad efter brand
Slättgårdsskolan		Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus C
Slättgårdsskolan	F-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Sätraskolan		Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus L, M och V
SUMMA			35,1	2,8	

De delar som är uppsagda av stadsdelsförvaltningen på Vårbergsskolan kommer att utnyttjas av SFI och Alla nationers skola. Idrottshallen vid Vårbergsskolan används fortfarande av Söderholmsskolan. Planer på ny-/ombyggnation i Söderholmsskolan pågår för att täcka behovet för utökning till F-9 skola. På Lillholmskolan planeras en nybyggnation för att anpassa den till en F-9 skola, ersätta paviljonger och externa lokaler samt att göra skolan tillgänglig. Renovering av skolans kök och matsal planeras.

På Sätraskolan planeras (av stadsdelsförvaltningen) en nybyggnation för att ersätta paviljonger och externa lokaler samt att göra skolan tillgänglig. Sätraskolan planerar att i befintliga lokaler föra in eftermiddagsverksamhet och träffpunkt för ungdomar i Sätra. På Slättgårdsskolan, som blivit en F-9 skola, pågår en utredning av att ersätta gamla paviljonger som är i dåligt skick. Slättgårdsskolan samnyttjar lokaler i Bredängsskolan.

Älvsjö

Tabell: Av SDF beställda utredningar för ny- om- och tillbyggnader i Älvsjö stadsdelsområde

Skola	Årskurs	Projekt	Investering	Hyses-kostnad	Kommentar
Dalskolan	F-5				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Herrängs skola		Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m. hus C
Johan Skytteskolan	6-9	Best proj för utredning och förlagshandling	5,0	0,5	Ombyggnad kök och ventilation
Johan Skytteskolan	6-9				Omstrukturerings förslag finns i "Lokaleffektivisering i grundskolan".
Johan Skytteskolan	6-9	Av SISAB planerad underhållsåtgärd			Ventilation m.m.
SUMMA			5,0	0,5	

4.4 Kostnadsutveckling

Stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen har redovisat olika uppgifter under rubriken kostnadsutveckling i respektive lokalförsörjningsplan. Det går inte att dra några säkra slutsatser av kommande års kostnadsutveckling.

Nedan redovisas en summering över beställda utredningar och bedömd hyreshöjning i det fall projekten skulle genomföras.

	Ny skola	Kök och matsal	Övrigt	Summa
Västerort	408,4	134	100,8	643,2
Innerstad		4,5	61,5	66,0
Söderort	65,9	91,4	87,7	245,0
Summa	474,3	229,9	250,0	954,2

Investerings- och/eller inhyrningsmedgivande kommer inte att begäras till samtliga projekt, men tabellen ger en uppfattning om vikten av att granska projekt och söka alternativa lösningar. Mycket förenklat motsvarar investeringsvolymen 954,4 mnkr ca 95 mnkr i höjd hyra. Nya skolor står för 50 % av aktuella projekt, kök och matsalar för 24 % och övrigt för 26 %. Uppdelat per område inom staden står västerort för 67 % av aktuella projekt, innerstaden för 7 % och söderort för 26 %.

Utbildningsförvaltningen måste finna sätt att utnyttja lokalerna bättre, minska antalet ombyggnationer och förbättra samverkansklimatet mellan olika skolor avseende utnyttjandet av lokalresurser. För rena nybyggnadsprojekt bör utbildningsförvaltningen undersöka möjligheterna att exempelvis bilda samverkansavtal med andra kommuner. Utnyttjandet av köksresurser bör ses över, staden har en stor överkapacitet för tillagning av skolmat (och övrig mat) och många föreslagna projekt gäller upprustning av kök. Ombyggnationer som inte är orsakade av myndighetsförelägganden eller behov av kapacitetsökning undviks i möjligaste mån.

Inför VP 08 avser förvaltningen att utreda vilka ekonomiska incitament som kan skapas för att öka kapacitetsutnyttjandet och undvika ambitionshöjningar utöver vad som är nödvändigt ur myndighetssynpunkt eller som är försvarbart när lokalkostnader ställs mot övriga kostnader i skolan. Med nuvarande hyressystem är det inte möjligt att överföra den totala hyreskostnaden till skolan. Ett överförande av hela hyran förutsätter också ett mer omfattande utredningsarbete än vad som är möjligt att genomföra inför VP 08. Ansvar för en sådan översyn ligger i huvudsak på SLK. Utbildningsförvaltningen bör dock utreda möjligheten att föra ut de delar av hyran som hämmar ett effektivt resursutnyttjande. Kök och idrottssalar är exempel på lokaler där kapacitetsutnyttjandet troligtvis kan tas bättre tillvara i det fall kostnader och intäkter överförs till respektive skola.

5 Gymnasieskola

Gymnasieskolans lokalyta per elev har minskat från knappt 17 kvm per elev år 2000 till ca 15,7 kvm inkl gymnasial särskola år 2006. I princip all lokalavveckling genomfördes år 2000-2001 då Nya Elementar, Stadshagens vårdgymnasium, Katarina Västra Vårdgymnasium, S:t Jacobi Gymnasium och Åsö gymnasium avvecklades som gymnasieskolor. S:t Jacobi har därefter återtagits för att användas för evakuering. Åsö gymnasium övergick till att användas för vuxenutbildning och grundskola. Avvecklingen av vårdgymnasierna hänger samman med kommunaliseringen av vårdskolorna, vilket innebar att vårdutbildning startade i befintliga

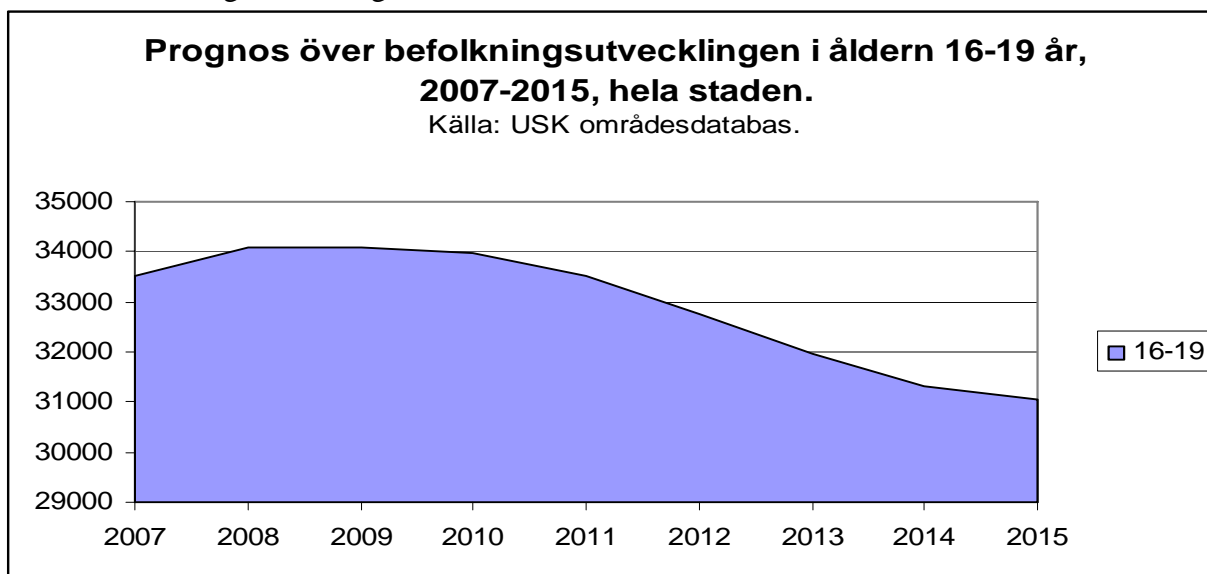
gymnasieskolor och att de särskilda vårdgymnasierna avvecklades. Vidare har Fogelströmska gymnasiet avvecklats och delar av Skärholmens gymnasiums lämnats till Stadsteatern för uppbyggnad av teaterscen i Skärholmen. Skärholmens gymnasium har också omstrukturerats och innehåller idag fyra gymnasieskolor. En helt ny skola, Globala gymnasiet har startat i tillfälliga lokaler vid Klarabergsviadukten för att läsåret 07/08 flytta till Zinkensdammskolan (f d Fogelströmska gymnasiet). Omstrukturering med ombyggnation har skett på Tensta gymnasium och i viss omfattning även på Farsta gymnasium. Brännkyrka gymnasium, Spånga gymnasium och Blackebergs gymnasium har genomgått omfattande ombyggnation för att komma tillrätta med bristfällig ventilation och för att anpassa lokalerna till verksamheternas behov. Motsvarande ombyggnation pågår i Bromma gymnasium.

5.1 Kommentarer till lokalsammanställningen i bilagan

Nämndens gymnasieenheter inrymmer gymnasieskola, grundskola, gymnasial särskola och viss vuxenutbildning. I lokalsammanställning ingår inte ”antal individer” ingår samtliga elever/studerande. Sammanställningen omfattar inte Högländsskolan där Bromma stadsdelsnämnd driver en kombinerad grund- och gymnasieskola. Kista byggård förtecknas under övriga lokaler då skolans yta annars skulle bli missvisande.

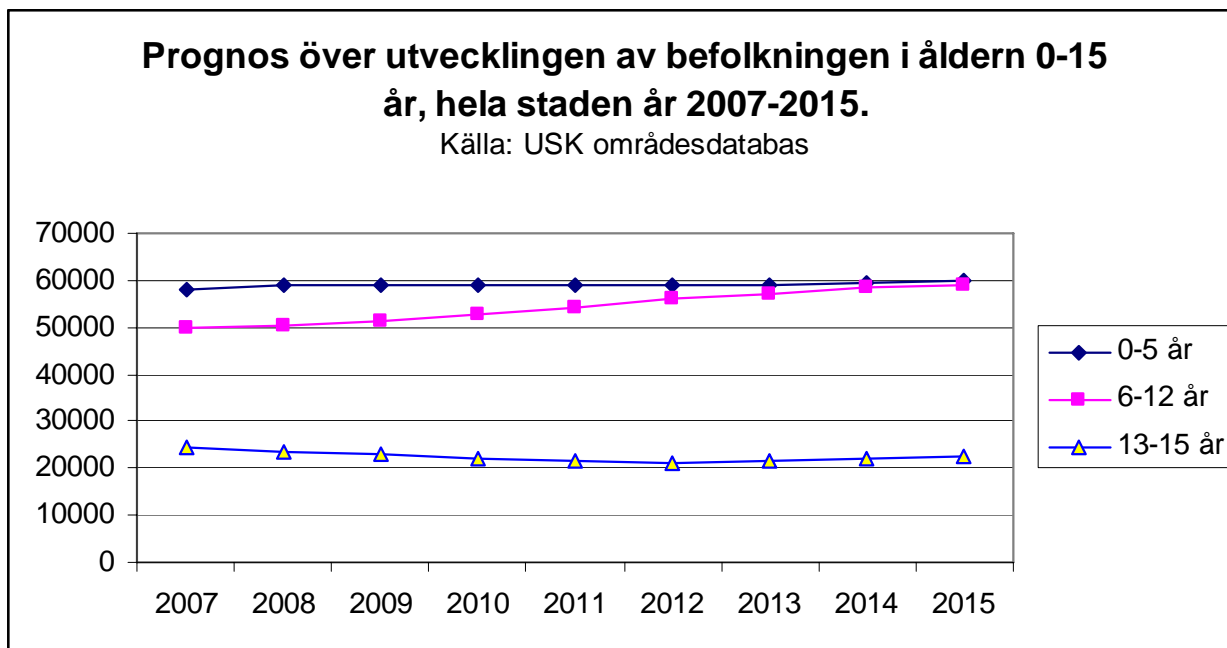
5.2 Kommentarer till befolkningsprognosen samt bedömningar av andra förändringar i behovet av lokaler

Tabell: Befolkningsutvecklingen i åldern 16-19 år, 2007-2015

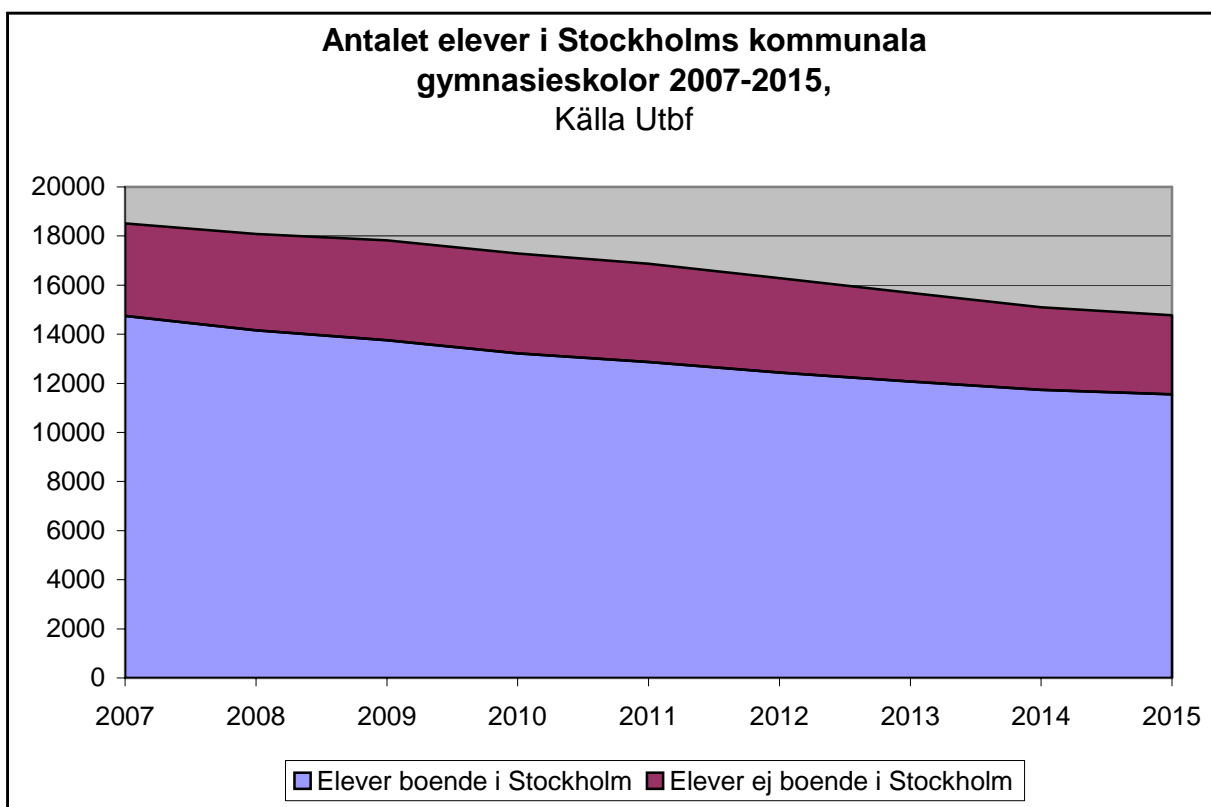
Antalet 16-19-åringar i staden och länet påverkar elevantalet i såväl kommunala som fristående skolor. Enligt USK:s befolkningsprognos för 16-19 år ökar åldersgruppen mellan 2007-2009 med cirka 500 personer. Om man ser enbart till antal 16-åringar påbörjas en minskning redan 2008. År 2009 påbörjas en minskning av antalet personer i hela åldersgruppen och fram till 2015 minskar gruppen i antal med cirka 3 000 personer till ett totalantal på cirka 31 000 personer.

Tabell: Prognos av utvecklingen av befolkningen 0-15 år, 2007-2015

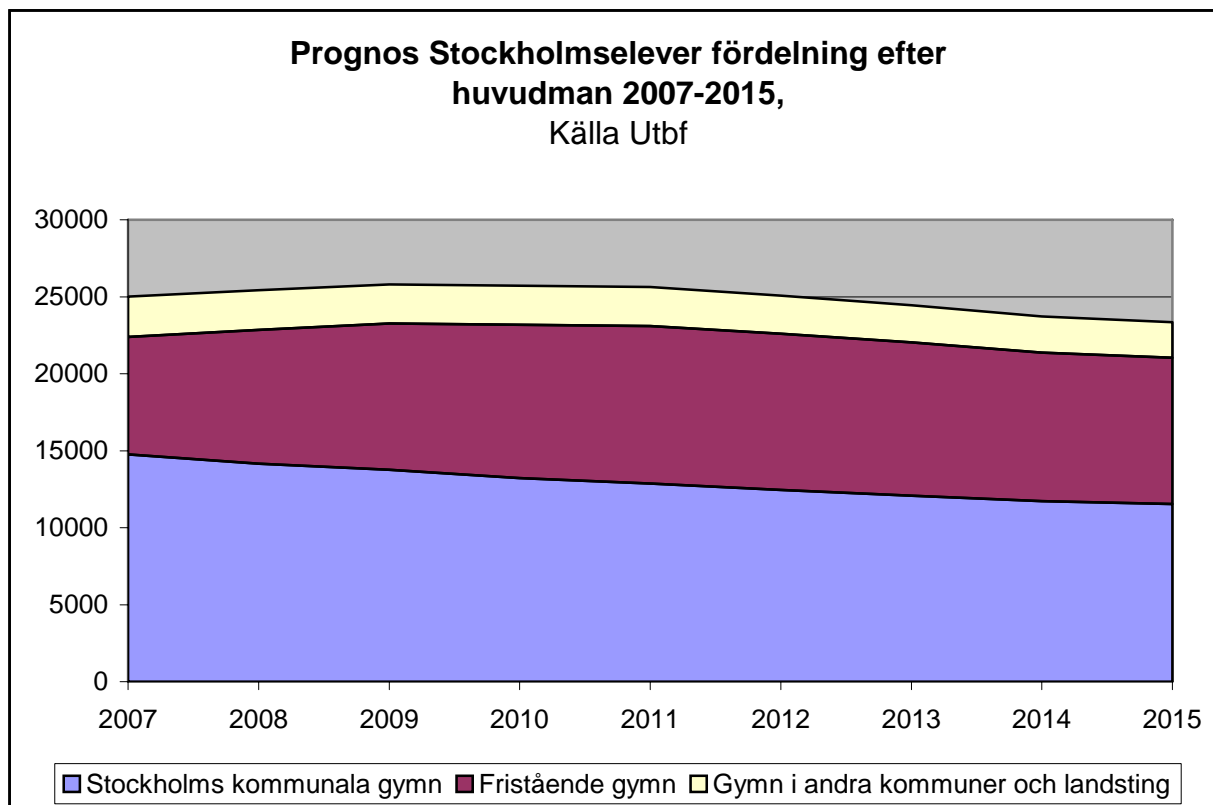
Dock visar USK:s befolkningsprognoser att en framtida ökning av befolkningen i åldern 0-15 år är att vänta vilket på sikt även kommer att påverka elevunderlaget i gymnasieåldern enligt diagram nedan. Mellan 2007-2015 förväntas befolkning i åldern 0-5 år att öka med cirka 1 900 personer till cirka 59 700. Den största ökningen sker i åldern 6-12 år, befolkningen i åldersgruppen ökar med cirka 9 200 personer till cirka 59 200 till år 2015. En ökning av elevunderlaget i gymnasieåldern kan förväntas ske senare än 2015.

Tabell: Antalet elever i Stockholms kommunala skolor efter bostadsort

Antalet elever i kommunala gymnasieskolor kommer att minska under perioden 2007-2015, totalt med ca 3700 elever. Det motsvarar en nedgång med ca 20 %. För elever boende i Stockholms Stad blir minskningen ca 22% och för elever boende utanför Stockholms Stad ca 15 %.

Tabell: Prognos av Stockholmslevers fördelning efter utbildningens huvudman 2007-2015

Prognosen visar att antalet elever i den egna gymnasieskolan kommer att minska under prognosperioden. Det är en minskning med ca 3204 elever vilket motsvarar en minskning med 22 %. Antalet elever i fristående gymnasier kommer att öka i mitten av perioden för att sedan minska något. Förhållandet för elever i gymnasier med andra landsting eller kommuner som huvudmän kommer att följa samma utveckling som de fristående gymnasierna och ökar något i mitten av prognosperioden för att därefter minska något.

Fristående skolor

I gymnasieintagningen 2006 togs nära 3 000 sökande in på en fristående skola, vilket är en ökning med 25 procent jämfört med föregående år. Över en tredjedel av eleverna i årskurs 9 sökte en fristående skola som förstahandsval. Under året inkom totalt 37 ansökningar om att få starta fristående gymnasieskola i Stockholms län. 17 av dessa ansökningar avsåg start av fristående skola i Stockholms stad. Det motsvarar närmare 5 300 platser. De 20 ansökningar som gäller fristående skolor i Stockholms län omfattar cirka 7 000 platser vid fullt utbyggd verksamhet. I dagsläget är det för förvaltningen känt att Skolverket godkänt nio och avslagit 1 av de tjugo ansökningar som avser etablering i kranskommuner. Av ansökningar gällande etablering i staden är 8 av 17 ansökningar godkända och tre avslagna. Vanligtvis startar flertalet av de godkända skolorna aldrig verksamheten. Anledningarna till detta varierar, men svårigheten att hitta lämpliga skollokaler är en viktig orsak. Det är alltså okänt om och när de av Skolverket godkända fristående skolorna kommer att starta.

Den framtida minskningen av befolkningen i gymnasieålder inleds 2010 och det stora antalet ansökningar för etablering av fristående skolor kan förväntas leda till ökad konkurrens och påverka elevantalet i stadens gymnasieskolor. Som tidigare nämnt kan en ökning av befolkningen i gymnasieåldern förväntas ske senare än år 2015.

Intagningsregler och regional samverkan

Stockholms stad införde ”frisök” år 2000. Det innebär att stockholmseleverna tillåts söka utbildning på nationellt program i hela landet även om Stockholms stad erbjuder utbildningen. Kommunen förbinder sig alltså att betala, men det är mottagande kommun som tar in den sökande. De som söker utanför sin kommun blir mottagna i andra hand enligt skollagens 5 kap 8§.

En möjlighet att kringgå intagningsreglerna är att gå samman om ett eller flera nationella program och teckna avtal så att kommunerna tillhör ett gemensamt samverkansområde. Då blir de sökande från avtalskommunerna mottagna och rangordnade på lika villkor med anordnarkommunens elever. Även sökande från kommuner som inte erbjuder det nationella programmet önskar gå på, mottas i första hand och jämställs med mottagande kommuns sökande. Därför konkurrerar redan delar av länets ungdomar med stockholmarna om stadens yrkesutbildningar. Som exempel kan nämnas att cirka 70 procent av årets intagna till florist- och skrädderiutbildningen på S:t Göran, 40 procent av de intagna på Stockholms Hotell- och restaurangskola och ca 30 procent av de intagna till frisör på S:t Erik kommer från annan kommun.

Förvaltningen ser positivt på en utökad länssamverkan om utbudet för yrkesutbildningar. Vid höstens intagning var platsbristen stor i hela länet för energi- och byggprogrammet. Dessutom är bristen stor på utbildningsplatser inom fordon/teknik, för obehöriga elever. Samverkansavtal i sig ger inte fler utbildningsplatser totalt i länet. Samverkansavtal kan å andra sidan bidra till länsgemensam planering och utveckling av yrkesprogrammen, som i sin tur leder till bättre balans mellan utbud och efterfrågan och ökad kvalitet.

Samverkan i en gymnasierregion kan avse vissa avgränsade program som t.ex. ett eller flera yrkesprogram men också alla nationella program. Inom ramen för KSL (Kommunförbundet Stockholms län) pågår ett arbete för ökad regional samverkan inom gymnasieskolans område. Förslag har tagits fram om en gymnasierregion för vissa yrkesutbildningar. En samverkan i form av gymnasierregion skulle öka elevernas valmöjligheter, men innebär samtidigt att kommunens elever inte har företräde före länets elever. Med dagens stora efterfrågan på yrkesutbildning kan det t.ex. innebära att Stockholms transport- och fordonsgymnasium får många sökande från hela länet. Sannolikt blir det svårare för Stockholms egna elever att få plats på vissa yrkesutbildningar såsom byggprogrammet på Kista gymnasium, där det redan idag råder platsbrist. Samtidigt öppnas möjligheten för ungdomarna i södra kommundelen att söka sig till t.ex. Tyresös byggutbildning etc. Sammantaget bedömer förvaltningen att en ökad regional samverkan leder till att en större andel elever rör sig mot Stockholm.

Särvux bedriver idag utbildning genom samverkansavtal med ett tiotal kranskommuner.

Kapacitetsbedömning

Inför lokalförsörjningsplan 2007 har respektive skola bedömt sin kapacitet utifrån sin verksamhet. Respektive skolas kapacitet redovisas i lokalförteckning och för gymnasieskolorna även under rubriken ”Skolenheter inom gymnasieskola och vuxenutbildning” där även tidigare kapacitetsbedömningar redovisas. Förvaltningen har vid

upprepade tillfällen undersökt skolornas kapacitet. Externa utredningar har genomförts 2001 av Holm Arkitekter AB och kapacitetsbedömningarna har därefter kontinuerligt uppdaterats i dialog med skolenheterna. 2004 genomfördes en ny kapacitetsutredning av Bohlin & Strömberg. Utredningen utgick då inte enbart från lokalernas förutsättningar utan även från respektive skolas egen organisation. Bl.a. genomfördes simuleringar av skolors scheman för att utöka den befintliga organisationen. I ett andra steg utökades elevantalet med elever inom det samhällsvetenskapliga programmet som inte är beroende av specialsalar. Avslutningsvis avräknades kapacitet för att ge plats för lärararbetsplatser och elevutrymmen. Utredningen kan på så sätt användas för att på skolnivå arbeta med kapacitetshöjande åtgärder och då främst schemaläggning. Utredningen visade på möjligheter att öka den genomsnittliga medelutnyttjandegraden för allmänna lärosalar till 58 procent av tillgängliga 45 timmar per vecka. Utredningens slutsatser har varit kontroversiella då utredningen inte anses uppfylla de krav som ställs på moderna arbetsformer. Med moderna arbetsformer avses flexibelt lokalutnyttjande i olika gruppstorlekar och att elever bör erbjudas en studieplats från 8.00-16.30. Ofta läggs ett traditionellt schema och därutöver ska utrymme finnas för moderna arbetsformer. Avsaknad av såväl möjlighet att avboka lärosalar som överblickbarhet för att enkelt hitta lediga salar är praktiska exempel på hinder för effektivt lokalutnyttjande.

Gymnasieskolornas kapacitet har även sänkts genom Fogelströmska gymnasiet avveckling som medfört att lärosalar för helgrupp används för betydligt mindre grupper inom IV². Därutöver har elevsammansättning i vissa ytterstadsskolor medfört att UtbN beslutat att inrätta mindre gruppstorlekar. Mindre gruppstorlekar har införts för Farsta gymnasium och Tensta gymnasium där kapaciteten därmed minskat med 1/3.

Gymnasieskolornas kapacitet inkl särskola och Spånga gymnasiums grundskola bedöms i dagsläget till totalt 21 240 elevplatser. Totalt 18 651 elever inom gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning och grundskola (Spånga grundskola) nyttjar lokalerna. Kapacitetsutnyttjandet uppgår därmed till 88 % och det finns ca 2 600 lediga platser. De lokalavvecklingar som redovisas leder till att kapacitet om ca 1 500 elevplatser avvecklas 2007-2008. Samtidigt medför nyetableringar att ca 650 nya elevplatser skapas. Sammantaget medför detta att ca 20 400 elevplatser kommer att finnas efter att ovan redovisade förändringar är genomförda. Överkapaciteten beräknas då uppgå till ca 2 400 elevplatser och kapacitetsutnyttjandet till ca 91%. Därutöver ska översyn av gymnasieskolor i ytterstaden med lågt kapacitetsutnyttjande (f n Tensta och Farsta gymnasium) ske i syfte att se hur skolorna bäst tas tillvara i en situation där grund- och gymnasieskola samverkar. Det är samtidigt viktigt att konstatera att viss överkapacitet krävs. Av förvaltningens elevantalsprognoser framgår att elevantalet kan komma att minska med 300 elever fram till 2010 och med ytterligare cirka 1 500 elever fram till 2014. Ytterligare kapacitetsförändringar kan därför krävas under perioden 2010-2014. Beredskap finns för att minska med ytterligare ca 600 elevplatser i befintligt lokalbestånd i o m att Riddarfjärdens gymnasium är uppsägningsbart under denna period.

Samtidigt som kapacitet avvecklas så är det angeläget att skapa incitament för att höja skolors kapacitetsbedömningar och då för att såväl möjliggöra elevantalsökningar inom den egna skolan som för att ha beredskap för ex. evakueringsbehov. Förvaltningen avser därför att i den reviderade lokalförsörjningsplanen föreslå en utredning för att se om det finns möjlighet att införa ekonomiska incitament som kan leda till att kapacitet tas tillvara på bästa sätt.

² Individuella programmet.

5.3 Förändringar i lokalbeståndet

15,7 kvm per elev används för elever i gymnasieskolornas inkl särskola och Spånga gymnasiums grundskoleelever³. Ytan per elev bedöms motsvara riksgenomsnittet då även särskolan ingår. Trots detta antas ytan per elev vara hög då Stockholm har en låg andel elever i yrkesutbildning. En framskrivning av lokalytan per elev utifrån LFP:s inriktning beräknas leda till att ytan per elev år hösten 2008 uppgår till 14,6 kvm/elev. Beslutade etableringar (Globala gymnasiet vid Zinkensdamm och Stockholms transport- och fordonsgymnasium vid Lindvreten) förutsätts genomföras. Det är fullt möjligt att de två nyetableringarna i sig leder till att elevantalet överträffar prognoserna och att ytan per elev på så sätt minskar ytterligare. Hyreskostnaden per elev uppgår till 17 116 kr inkl den merkostnad som finns p.g.a. Bromma gymnasiums evakuering.

Den förnyelse som sker inom gymnasieskolan och av lokaltillgångarna leder till nyförhyrningar med relativt hög hyra. För att uppnå reella kostnadsminskningar förutsätts därför såväl att mindre lokaler med hög hyra avvecklas som att stora ytor med relativt låga hyror avvecklas. All avveckling av större ytor eller av hela skolenheter måste ske med omsorg för att inte leda till sänkta elevantal. Ett minskat antal elevschabloner kan äta upp den besparing som lokalavvecklingen skulle leda till. De lokalavvecklingar som redovisas nedan har tagits fram utifrån avtalsmässiga möjligheter, förutsättningar att nå ekonomisk effekt utifrån hyresnivåer, restvärden och eventuell påverkan av elevschabloner. Avslutningsvis har en bedömning av verksamhetens möjlighet att flytta legat till grund för förslagen.

Oavsett enheternas elevantal krävs kostnadssänkningar för att finansiera ökade hyror och för att uppnå kostnadssänkningar enligt KF:s uppdrag att sänka kostnaderna för lokaler och administration. För 2007 planeras lokalavveckling motsvarande ca 7,7 mnkr per 12 månader med utfall från halvårsskiftet (S:t Jacobi gymnasium i Vällingby, Enskede gårds gymnasiums lokal på Hallvägen, Bernadottegymnasiets nuvarande lokaler på Södermalm). Globala gymnasiet ingår inte i summeringen. Skolans lokaler är tillfälliga och avflyttning beräknas ske sista juli om avtalet inte kan förlängas till årsskiftet då skolans nya lokaler är klara för inflyttning.

För 2008 föreslås avveckling S:t Görans gymnasium motsvarande 15,0 mnkr per 12 månader med huvudsakligt utfall från september. Avskiljbara lokaler har tidigare kartlagts och omfattar bl.a. den yta som SISAB tidigare använt för kontor och ytor i markplan med separat entré mot gatan. Avskiljbara ytor har en uppsägningstid om 12 månader, vilket innebär att lokalerna avvecklas 1 februari 2008. I det fall tidigare frånträde beviljas så påbörjas avveckling redan under 2007.

Sammantaget uppgår besparingarna 2007-2008 till ca 22,7 mnkr per 12 månader. Samtidigt förutsätts nyförhyrning till en kostnad motsvarande 16,1 mnkr per 12 månader med utfall från olika tidpunkter under 2007 (Stockholms transport- och fordonsgymnasium i Lindvreten, Zinkensdammsskolan - f.d. Fogelströmska - och kompletterande yta vid Stockholms Hotell- och restaurangskola). Vidare förutsätts verksamhetsanpassning vid S:t Eriks gymnasium (befintlig yta) och Stockholms Hotell och Restaurangskola (tillkommande våningsplan) för att ta tillvara yta som idag står outnyttjad eller har lågt utnyttjade. Åtgärder vid Stockholms Hotell- och restaurangskola och S:t Eriks gymnasium ökar lokaleffektiviteten vid de två skolorna och är en förutsättning för att avveckla S:t Görans gymnasium. De sammantagna ekonomiska konsekvenserna inkl tidigare beställda verksamhetsanpassningar redovisas under

³ Lokalsammanställningens 15,7 kvm/elev inkluderar Bromma gymnasium som har tomställts för ombyggnation.

rubrik 4.4 och 10.5. Utbildningsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för beslut om ombyggnation vid Lindeparken (ventilation och verksamhetsanpassning). Utredningen har nyligen avslutats och nämnden förslås fatta beslut i anslutning till den reviderade LFP som ska behandlas under maj månad. Vidare har nämnden gett förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbeta för en samlad dansundervisning. Utredningen bör genomföras under 2007-2008 med inriktning att möjliggöra en eventuell flytt inför läsåret 2011/2012 då skolans nuvarande lokaler kan avvecklas.

Tillgänglighetsåtgärder

Stockholms stads handikappolitiska inriktningsmål anger att enkelt avhjälpbara hinder för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning på publika platser och allmänna platser ska vara eliminerade senast år 2010. Som ett led i detta ska tillgänglighetsplaner för den yttre miljön och för stadens offentliga lokaler upprättas senast år 2006 med inventeringar som grund och med åtgärdsplaner för att nå målen år 2010. En inventering av nämndens samtliga skolenheter exkl. enheter för särskilda elevgrupper har genomförts under hösten 2006 och redovisas i ett särskilt ärende under våren 2007 och inarbetas därefter i den reviderade lokalförsörjningsplanen.

5.4 Kostnadsutveckling

Utbildningsförvaltningen måste finna sätt att utnyttja lokalerna bättre, minska antalet ombyggnationer och förbättra samverkansklimatet mellan olika skolor avseende utnyttjandet av lokalresurser. För rena nybyggnadsprojekt bör utbildningsförvaltningen undersöka möjligheterna att exempelvis bilda samverkansavtal med andra kommuner. Utnyttjandet av köksresurser bör ses över, staden har en stor överkapacitet för tillagning av skolmat (och övrig mat) och många föreslagna projekt gäller upprustning av kök. Ombyggnationer som inte är orsakade av myndighetsförelägganden eller behov av kapacitetsökning undviks i möjligaste mån.

Inför VP 08 avser förvaltningen att utreda vilka ekonomiska incitament som kan skapas för att öka kapacitetsutnyttjandet och undvika ambitionshöjningar utöver vad som är nödvändigt ur myndighetssynpunkt eller som är försvarbart när lokalkostnader ställs mot övriga kostnader i skolan. Med nuvarande hyressystem är det inte möjligt att överföra den totala hyreskostnaden till skolan. Ett överförande av hela hyran förutsätter också ett mer omfattande utredningsarbete än vad som är möjligt att genomföra inför VP 08. Ansvar för en sådan översyn ligger i huvudsak på SLK. Utbildningsförvaltningen bör dock utreda möjligheten att föra ut de delar av hyran som hämmar ett effektivt resursutnyttjande. Kök och idrottssalar är exempel på lokaler där kapacitetsutnyttjandet troligtvis kan tas bättre tillvara i det fall kostnader och intäkter överförs till respektive skola.

6 Vuxenutbildning

Omfattande omstrukturering har genomförts inom vuxenutbildning och sfi då verksamheterna i ökad utsträckning samordnas och inryms i egna lokaler istället för i gymnasieskolor. Bandhagens vuxengymnasium och SFI Riksby har avvecklats. Del av Åsö gymnasium används för vuxenutbildning. Nyetablering har skett genom Söderorts vux med placering i del av f.d. Vårbergsskolan. I västerort har SFI Riksby och Västerorts vux i f.d. Järingeskolan förts samman i Västerorts vux med placering i f.d. Kämpingskolan. Under 2006 avvecklades sårsvux två lokaler och verksamheten finns numera samlad på en adress.

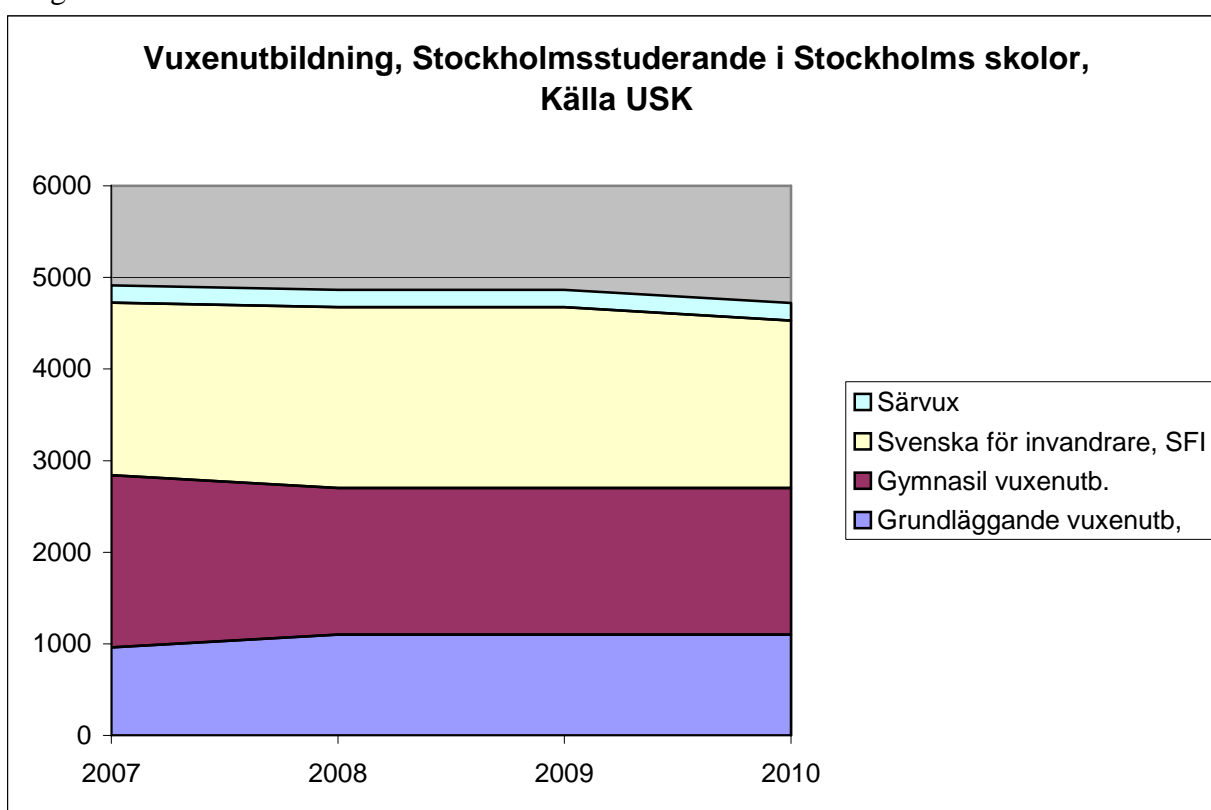
Nedan redovisade uppgifter (kapitel 5) kommer till största del från "Underlag till utbildningsnämndens budget för 2008 och inriktning 2009 och 2010".⁴

6.1 Kommentarer till lokalsammanställningen redovisad i bilaga

Vuxenstuderande har omräknats till årsstudieplatser, men viss osäkerhet råder kring dessa siffror.

6.2 Kommentarer till befolkningsprognosen och andra faktorer som påverkar lokalbehovet

I nedanstående tabell redovisas antalet Stockholmsstuderande i Stockholms Stads skolor. Elever kommer även från andra kommuner och det finns Stockholmsstuderande i upphandlad verksamhet samt Stockholmsstuderande i annan kommun/landsting. (Underlaget är hämtat från "Underlag till utbildningsnämndens budget för 2008 och inriktning för 2009 och 2010",) Bilaga 2.

Antalet sfi-studerande har ökat kraftigt. På sikt kommer det leda till ett ökat antal studerande på Komvux, främst på grundläggande nivå. Ökad anhöriginvandring förväntas till följd av att fler stannar i Sverige vilket i sin tur leder till fler studerande inom vuxenutbildningen. Tillströmningen av nyanlända och flyktingar till följd av asyltagningen fortsätter 2007 och förväntas vara lika hög 2008. Det ställer krav på elever kan tas emot med kort varsel..

6.3 Förändringar i lokalbeståndet

Utvecklingen inom sfi och övrig vuxenutbildning går i riktning mot ökad samverkan inom staden och länet.

⁴ Uppgifterna kommer från "Underlag till utbildningsnämndens budget för 2008 och inriktning för 2009 och 2010". Dnr 07-102/782:1

En statlig utredning ska ta fram förslag om fristående skolor inom komvux, sfi och sårvux. Kommunerna ska även fortsättningsvis bestämma antalet platser och sköta intagningen. Skolverket ska ha tillsyn över vuxenutbildningen som de fristående skolorna driver. Det kan komma att påverka lokalbehovet för vuxenutbildningen. Reglerna kan komma att träda i kraft år 2009 eller 2010.

6.4 Kostnadsutveckling

Utbildningsförvaltningen måste finna sätt att utnyttja lokalerna bättre, minska antalet ombyggnationer och förbättra samverkansklimatet mellan olika skolor avseende utnyttjandet av lokalresurser. För rena nybyggnadsprojekt bör utbildningsförvaltningen undersöka möjligheterna att exempelvis bilda samverkansavtal med andra kommuner. Utnyttjandet av köksresurser bör ses över, staden har en stor överkapacitet för tillagning av skolmat (och övrig mat) och många föreslagna projekt gäller upprustning av kök. Ombyggnationer som inte är orsakade av myndighetsförelägganden eller behov av kapacitetsökning undviks i möjligaste mån.

Inför VP 08 avser förvaltningen att utreda vilka ekonomiska incitament som kan skapas för att öka kapacitetsutnyttjandet och undvika ambitionshöjningar utöver vad som är nödvändigt ur myndighetssynpunkt eller som är försvarbart när lokalkostnader ställs mot övriga kostnader i skolan. Med nuvarande hyressystem är det inte möjligt att överföra den totala hyreskostnaden till skolan. Ett överförande av hela hyran förutsätter också ett mer omfattande utredningsarbete än vad som är möjligt att genomföra inför VP 08. Ansvar för en sådan översyn ligger i huvudsak på SLK. Utbildningsförvaltningen bör dock utreda möjligheten att föra ut de delar av hyran som hämmar ett effektivt resursutnyttjande. Kök och idrottssalar är exempel på lokaler där kapacitetsutnyttjandet troligtvis kan tas bättre tillvara i det fall kostnader och intäkter överförs till respektive skola.

7 Äldreomsorg (ej aktuell)

8 Administrativa lokaler

8.1 Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga

Långholmsgatan ingår inte i förteckningen då lokalen hyrs i andra hand av Maria-Gamla stan.

8.2 Förändringar i lokalbeståndet

Kostnaderna för administrativa lokaler ökar med anledning av överförandet av grundskolan. Inhyringsmedgivande begärs för nya lokaler i kv Glasbruket, Hantverkargatan 3AB. Ytan uppgår till 1 300 kvm och hyran till 2,6 mnkr (2000 kr/kvm). Därutöver förutsätts ökade kostnader för fackliga lokaler. Preliminärt har behovet av fackliga lokaler uppskattats till 0,9 mnkr. Under året avvecklas förvaltningens lokaler på Långholmsgatan.

8.3 Kostnadsutveckling (se 8.2)

9 Övriga lokaler

9.1 Kommentarer till lokalsammanställningen i redovisad bilaga

Lokalsammanställningens övriga lokaler omfattar bl a markarrenden, p-platser, garage, förrådslokaler och Kista byggård. Samtliga poster är hämtade från utbildningsförvaltningen. Tillkommande övriga lokaler är okända.

10 Sammanfattande synpunkter (se även inledning)

10.1 Större investeringar

Utbildningsnämnden gör inga egna investeringar, däremot görs större beställningar som kommenteras nedan.

Tre skolor, Söderberga/Beckombergaskolan (om- och nybyggnad), Smedhagsskolan samt Årstadalsskolan etapp 2 är under uppförande. De kostar sammanlagt 375,4 mnkr och genererar en årshyra om 26,2 mnkr.

Söderberga/Beckombergaskolan kommer att inrymma åk 0-5 inklusive grundskola och 75 förskolebarn. Totalt 525 elever/barn.

Smedhagsskolan kommer inrymma elever i åk 0-9 skola och inrymma 435 elever.

Efter etapp 2 kommer Årstadalsskolan att ha kapacitet för totalt 100 platser i förskola och 300 platser i skola F-5.

10.2 Övergripande och samlad bedömning av nämndens nuvarande lokaler i relation till behov och ekonomi

Totalt sett har utbildningsnämnden ett överskott av lokaler, främst för grundskolelokaler. Variationen över staden är stor och medan vissa områden har brist på lokaler (exempelvis Bromma) och andra har ett överskott (Järvafältet). Elevantalsprognosen för hela staden visar på en successiv ökning av antalet barn i de lägre årskurserna 0-5 med knappt 10.000 elever under perioden. Antalet elever i åk 6-9 minskar något de närmaste åren för att i slutet av perioden vara ca 2.000 fler elever än idag. Men även här är skillnaderna stora mellan olika delar av staden. I nybyggnadsområden kommer det, troligen, behövas nya skolor.

För gymnasieskolan och vuxenutbildningen redovisades förslag på förändringar som skulle innebära avsevärda förbättringar i kapacitetsutnyttjande i VP07.

I budget 2007 har inarbetats ett effektiviseringskrav avseende lokaler och administration för grundskolan under halvåret 2007 med 33,8 mnkr (halvårseffekt). Därutöver finns besparingskrav om 110,0 mnkr avseende lokaler och administration för gymnasieskolan och vuxenutbildning.

Det kan konstateras att av de ansökningar om hyresmedgivanden som inkommit till referensgruppen för skollokaler och som redovisas i kapitel 3.3 (och därmed endast rör grundskolan) fördelars sig enligt följande:

Typ av projekt	Kostnad (mnkr)	Årshyra (mnkr)	Kommentar
Kök och matsal	249.9	21.4	
Ny skola	375.4	26.2	3 stycken
Övrigt	369.4	33.1	Verksamhets- anpassningar, ventilation etc.
TOTALT	994.7	80.7	

Hyresmedgivande kommer inte beviljas för alla ovanstående projekt med det indikerar en volym och en fördelning av föreslagna projekt.

De föreslagna åtgärderna ovan är därför orimliga. Utbildningsförvaltningen måste finna sätt att utnyttja lokalerna bättre, minska antalet ombyggnationer och förbättra samverkansklimatet mellan olika skolor avseende utnyttjandet av lokalresurser. För rena nybyggnadsprojekt bör utbildningsförvaltningen undersöka möjligheterna att exempelvis bilda samverkansavtal med andra kommuner.

Utbildningsförvaltningen konstaterar att en stor del, cirka en fjärdedel, härrör från ombyggnad av kök. Referensgruppen för skollokaler har med medel från Kompetensfonden genomfört ett projekt kring måltidshanteringen som resulterade i rapporten "Mål i mun". Syftet med projektet har varit att "visa möjligheten att öka effektiviteten och lokalutnyttjandet i kök och matsalar". En samordning kan bidra till högre kvalitet och bättre kostnadskontroll. Utbildningsförvaltningen bör därför utreda hur skolorna ska ges ekonomiska incitament att samverka kring kökslokaler.

De nya skolor som byggs är Söderberga/Beckombergaskolan, Smedhagsskolan samt Årstadalsskolan etapp 2.

Övrigt innefattar bland annat verksamhetsanpassningar, ventilationsåtgärder, tillgänglighetsåtgärder och liknande.

10.3 Samlad bedömning av kommande förändringar i lokalbehovet, med hänsyn till befolkningsutvecklingen och annat som påverkar

Det kommer att finnas ökat behov av lokaler i nybyggnadsområden. I stora delar av staden kommer kapacitetsbehovet att vara oförändrat. Kring Järvafältet krävs rationaliseringar.

10.4 Sammanfattning av planerade förändringar i lokalbeståndet och strategin för detta

Under hösten kommer utbildningsförvaltningen närmare gå igenom grundskolebeståndet och utreda förslagen i rapporten "Lokaleffektivisering av grundskolan". En närmare analys av vilka förändringar som bör göras kommer presenteras i VP 2008. Förvaltningen kommer även utreda möjligheterna för samverkan av lokaler mellan grundskola och gymnasium.

10.5 Långsiktig och översiktlig bedömning av lokalkostnadernas utveckling över tiden

Utifrån stadsdelarnas lokalförsörjningsplaner och stadens lokaladministrativa IT-stöd är det inte möjligt att göra en bedömning av lokalkostnadernas långsiktiga utveckling över tiden.

Under den fortsatta överförandeprocessen kommer underlaget att kompletteras med ytterligare material och en långsiktig bedömning kommer att ges i VP 08 resp kommande planeringsunderlag.

10.6 Övrigt

Referensgruppen för skollokaler

Referensgruppen för skollokaler inrättades 2002 efter beslut i KF (Lokalförsörjning för stadens skolor och SISAB:s framtida roll, Utl. 2001:157). Beslutet innebar också att utbildningsnämnden fick ansvaret för det operativa arbetet vad gäller planering och uppföljning inom skollokalområdet. Avsikten var bland annat att stärka stadens beställarorganisation och beslutsstöd avseende skolinvesteringar. Referensgruppen har bland annat yttrat sig över förslag till ny- om- och tillbyggnader innan förvaltningar förelagt respektive nämnd förslag till beslut.

Ansvar för planering och uppföljning har hanterats på så sätt att utbildningsförvaltningen bistått stadsledningskontoret när så har begärts och omorganisationer inom såväl SLK som UtbF har medfört att verksamhet utöver referensgruppen för skollokaler har upphört. I och med överförandet av grundskola, särskola och skolbarnomsorg från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden så har motivet för referensgruppen för skollokaler upphört. Nämnden föreslås begära att befrias från uppdrag med anledning av ärendet Lokalförsörjning för stadens skolor och SISAB:s framtida roll, Utl. 2001:157 och att referensgruppen för skollokaler därmed upphör.

Fortsatt remittering till referensgruppen skulle innebära att stadsdelsförvaltningar yttrar sig över skollokaler och att utbildningsförvaltningens ledamöter uteslutande yttrar sig över förvaltningens egna projekt. Det kommer däremot att finnas behov av nya samverkansformer för samverkan mellan förskola och grundskola.
